

CHARLES DE COSTER

SIR HALEWYN

O dvou hradích.

Sir Halewyn zpíval píseň.

A každá panna, jenžto ho slyšala, chtěla k němu.

Nuž, chci vám neničko, dobří lidé, rozpravovati historii o životu řečeného sira Halewyna a o jeho písni, jakož i o chrabré panně Majdalence.

Dva pyšní hradové bývali v hrabství flanduském. Na jednom z nich seděl sir de Heurne s paní Gondou, manželkou svou věrnou, s Antíkem Nemludou, svým synem, s Majdalenkou, dceří svou spanilou, s pážaty, podkoními, pacholky, lidem zbrojným a s veškerou čeledí svou, z nížto nejvíce milována byla Anička, děvečka dobrého rodu a sloužící panně Majdalence. Ze všeho, což pocházelo z práce jeho poddaných, sir de Heurne bral toliko nejlepší.

A poddaní jeho o něm pravili, že jest to skutek a způsob člověka spravedlivého, brátí toliko po své potřebě, ač může zloupiti všecko.

Na druhém hradě seděl sir Halewyn Zlý spolu s otcem svým, bratrem, mateří a sestrou svými a s veškerým nedobrým tovaříštvem svých potvorníkův od šibenice nedověšených.

Byliť to lidé škaredí, pravím vám, divocí, hovadného přirození a dobře honění v loupežích, oukladech a mordech, tak že nikterak nebylo radno, ohledovati je blíže.

O Dirkovi krkavci.

Svrchu psaný halewynový rod pocházel v přímé řadě z pokolení Dirka, prvního z Halewynů, ježto jest měl jméno Krkavec, totižto z té příčiny, že byl bituňku a lupu lačen rovně co krkavec zdechlého masa.

A též pro tu příčinu, že býval každého času připraven v šat všecko černý, on i jeho potvorná chasa.

Kterýžto Dirk byl jest živ za časů velikých válek a bil se v boji co hrom. Kladivem těžkým, jedinou svou zbraní, přioštrnou na jednu stranu v zobák, lámal kopí, rozbíjel oštěpy a rval brněné košile, rovně jako by jich oka byla soukenná. A nikdo nemohl se jemu postavit.

A takovou hrůzu a strach pouštěl na nepřítele, že nepřátelé jeho, vidouce přicházeti Dirka a jeho černé knechty, početné, smělé a ke všemu připravené, krákající a skřekající, měli za to, že jsou mrtvi již před bojem.

Když pak byli nepřátelé rozprášeni a pobiti a hlavní kořist rozchváčena, z čehož Dirk byl vzal hlavní díl a nikdy nečinil dílu chudých, páni baroni a zbrojnoši ho nechávali, Dirka a jeho lid, loupiti na bojišti a odcházeli řkouce: *Krkavci zbytky*.

Nebylť by si nikdo troufal zůstatu tu, nebo byl by býval na tu chvíli ubit a s hlavou u zadku, A Dirkův lid se vždyckny nemeškavě dal do krkavčího díla; sekalt' prsty, by dobyl prstenů, anobř též i raněným, kteřížto volali ještě o pomoc, a stínal hlavy a paže, by mohl umrlé nebožce bez nesnáze svláčeti z šatů. Sami pak se mordovali a zbýjeli jedni druhé na těch nebožcích hubených pro brněné obojčky, pro zdraný kus řemení aneb věc ceny ještě menší.

A ostávali za časté na bitevním poli tři dni a tři noci.

Když byli všickni mrtví ouplně nazi, vložili bituňk na vozy, ježto jsou si je přivezly.

A navracovali se na Dirkovu tvrz hejsovati a hejrati. Na cestě prali a tepali poddané, brali panny a ženy, které byly drochtek líbezné, a skutkem tělesným s nimi hanebně hřešili.

Tak byli živi bojujíce, loupíce a statky odjímajíce tomu, kdož jich nemohl brániti. Nic při tom nedbajíce na Boha aniž na ďábla.

Dirk Krkavec velmi zpejchal svou silou a též i tím, že pan hrabě za mnohá jeho vítězství dal jemu halewynové zboží spolu s právem vykonávati spravedlnost soudem nižším i vyšším.

A dal sobě rejsovati a malovati krásný erb a na něm krkavce velikého černé barvy na zlatém poli s tímto heslem: *Krkavci zbytky*.

O siru Halewynovi i jeho způsobech i skutcích v mladenosti jeho.

Než tomuto krkavci nenarodila jsou se mláďata jemu rovná.

Neb děti jeho, a jest to případ vzáctný, byly lidé od píra a kalamáře a nic nedbaly na krásné umění válečné, zhrdajíce zbraněmi.

Kteřížto velicí písaři a kněh milovníci zbyli jsou dobré půle svých statkův, nebo každý rok jim jich některý mocný soused kus zloupil.

A zplodili jsou děti hubené, mdlé a obličejův bledých, ježto vlézaly v kouty, jakož činí filozofi a všelikeři bakaláři kakaláři, a sedíce tu na zadku žalostivě mumlaly všelikteraká lamentací a litanie.

Tak jsou tedy vyhynuli dobří oudové halewynového rodu.

Siewert Halewyn, totižto onen hovadlník potvorný, kteréhož historii vám zde chci praviti, byl rovně jako oni šeradný, mdlý a křtaltu nešvarného, též i ještě víceji nežli oni.

A rovně jako oni rád vlézal a skrejval se v kouty, vyhýbal se veselým kumpáncům, a když by koli slyšal smích, míval vztek a potil škaredý pot, nikdy nezdvíhal hlavu k nebi jakožto člověk poctivý, nébrž nepřestále se díval svým botům, bez příčiny se dával do pláče, přes tu chvíli žalostil a nikdy neměl v ničem spokojenost. Přičemž byl bojácí a krutný a měl potěšení a kratochvíl v tom, že tejrál, mučil a zraňoval v letech své mladosti štěňata a koťátka, vrabce, pěnkavy, stehlíky, slavíky a všelikterá jiná drobná hovádka.

A též i když byl již veliký, netroufal sobě jíti na vlky, jakž koli dřevce měl dobré. Ale však hned, jedno vlk padl, probodal ho sto ranami co by vzteklivý.

A tak jest žil až do let věku manželského.

Kterak sir Halewyn chtěl stav svůj v manželský proměnití a co tomu pravily paní a panny.

Tehdáž, že byl nejstarší svého rodu, bylo mu jíti na dvůr pana hraběte, by tu sobě vyvolil ženu. Než každý tu z něho měl toliko posmíšky, vida jeho ošklivost, zejména paní a panny, smějíce se mezi sebou porouhaly se jemu řkouce:

„Hleďte ho sira krásného! - Co chce u dvora? Trvám, že přichází zasnoubiti sobě některou z nás za manželku! - Chce-li pak ho která za čtyři hrady, za tolikéž zemanských statků, za deset tisíc poddaných a za tolik zlata, kolik váží on sám? Žádná. - Ach nastojte: krásné dítky by spolu zplodili, budou-li nápodobny k otcí! - Hoho! Viztež jeho krásné kudrny! Čert je česal hřebím! Oupravný nos! Scvrklá slíva! A stkvoucí oči blankytně modré, obroubené znamenitou barvou črvenou! - Za jistě se nám tu dá do pláče! Toť by byla líbezná muzika!“

A sir Halewyn, slyše paní takto promlouvati, neuměl jim odušiti jedinké slovo, nebo měl jazyk těžký od hněvu, hanby a bolesti.

Proto však předce chtěl kláti v každém turneji, než vždycky byl bit s velikou hanbou a paní, vidouce ho padati, tleštily v dlaně řkouce: „Sláva škaredovi nešvarně rostlému! - Starému krkavci chybí zobák!“

Tak jsou připodobňovaly jeho k Dirkovi, slavnému předku Halewynův, kterýž býval tak mocný a statný svého času. A takovým způsobem byv slaven po každé, sir Halewyn se vrátil na svůj hrad.

Proč sir Halewyn, když se byl vrátil z kolby, volal d'ábla.

Když se poražen navracoval z třetího turnaje, u zdvihutého mostu byli jeho otec, matka, bratřec a sestra.

A otec řekl:

„Ej, hled'te ho, syna mého krásného, Siewerta chabého, Siewerta schlíplého, Siewerta ubitého, kterýž se vrací z kolby s chvostem mezi nohama rovně co pes, upraný hrubou holí!“

A matka pravila:

„Jasně vidím, že pan hrabě zavěsil tobě na krk řetěz od zlata a přede všemi ti dal chválu, ježto jsi v kolbách sklál sám sebe na záda rovně tak udatně, jakož tě tomu před lety tak dobře učil pan z Beaufortu. Chvalmež za to Pána Boha! Byl' to pád vítězný!“

A sestra pravila:

„Vítaj, brate můj najstarší! Kteraké zprávy přinášíš? Za jisto jsi byl vítězem, jakož vidím na tvé vítězné hubě. Pověz medle, kde je šlojír tvé paní?“

A mladší bratřec pravil:

„Kterak se máš, přeslavný pane Siewerte, Halewynů najstarší synu, potomku krkavce se silným zobanem? Neb takový krkavec morduje bez námahy orly, supy, rarohy, bělozory a krahujce. Nemáš-li žízeň, žízeň baronskou, žízeň vítěznou, neřku-li žízeň poddanskou? Mámeť v domě čisté víno žabí, kteréž ti z outrob zchladí všecken vítězný oheň.“

„Ha,“ odpověděl a řekl sir Halewyn skřípěje zuby, „by mi Bůh dal síly, učil bych tebe zpívati jinou písničku, pane brate!“

A toto řka trhl brudýř z pošvy, by ho t'al, než mladší bratr uskočiv zvolal:

„Vítaj krkavče odkrkavčený! Vítaj, kohoutku vykleštěný! Vyvejši náš rod, prosím tebe snažně, Siewerte vítězný!“

„Ha,“ odpověděl a řekl sir Halewyn, „proč medle nešel tento žvác kláti rovně jako já? Leč netroufal by sobě, nebo jest z toho plemene strachpytlů, ježto umějí toliko dívati jiným, kterak bojují a činí, a sami ruce zkřížují na bříše a své klindříčky mají z pracujících!“

Napotom ssedl jest z kleprlíka, šel se skrýti do své komnaty, plakal tu zuřivým vztekem, zaklínal, prosil a žádal d'ábla, by mu dal sílu a krásnost, a na svou baronskou víru jemu přísahou slíbil a připověděl, že protiv tomu on jemu dá svou duši.

Volal pak celou tu noc hlasem, s pláčem a nařikáním, ba též i na to myslil, by sám sobě hrdlo odňal. Než d'ábel nedal se najíti, neb měl v ten čas kdes jinde co činiti.

O tom, kterak sir Halewyn daleko po lesích chodil.

Každý den, nic nedbaje na to, jest-li povětrí libé aneb zlé, nebe světlé nebo černé, veliký vítr nebo pokojný déšť, kroupy aneb sníh, sir Halewyn chodil sám se sebou po lukách a lesích.

A všeckny děti, vidouce jeho, prchaly křičíce strachem.

„Ach,“ přemejšlel u sebe, „jsemť tehdy nad míru škaredý!“

A chodil takto dále v polích a lesích.

Kdy však koli se na cestě shledal s jakým poddaným, který měl svou krásu aneb zdravé oudy, udeřil naň a častokrát ho ubil dřevcem.

A jeden každý se ho bál a modlil se k Bohu, by ráčil sobě vzíti jejich pána s tohoto světa.

A každou noc volal a zaklínal sir Halewyn d'ábla.

Než d'ábel nikdáž nepřišel.

„Ha,“ nařikal a toužil sobě sir Halewyn, „proč nechceš dáti mi sílu a krásu v tomto životě? Dal bych tobě na onom svoji duši. Dobrýť to obchod!“

Než d'ábel nedal se k němu najíti.

A sir, znepokojený, nepřetržitě ouzkostný, drážlivý a trudné mysli, byl brzo podoben starému člověku a celý kraj neřikal jemu než toliko sir Škareda.

A jeho srdce se nadejmalo nenávisí a pohnulo se hněvem. A sir Halewyn proklel Pána Boha.

O knížeti kamenův a zpěvu.

V čas slív chodil po všem kraji, zejména až do města Lille, a když se navracoval na svůj hrad, procházel lesem.

Jednoho času uhlídal v houští protiv dubu kámen podluhovatý a rovně též z míry široký. A řekl jest sám v sobě: „Tot' mi bude dobrá stolice, příjemná, bych na ní odpočinul a drobet občerstvěl.“

A usadiv se na kámen, na nově zas prosil a žádal čerta, by mu ráčil dáti sílu a krásu.

V tom pak času byl dosad jasný den. Ptáčekové, pěnice a sýkory, zpívali v lesích velmi vesele. A slunce bylo krásné a větřík teplý a sir Halewyn pro velikou svou únavu usnul.

Dřímaje takto, až přišla noc, v náhle procítil skrze hluk náramně divoucí. A uhlídal ve světle zářivého měsíce a světlých hvězd jakoby hovado některaké, jenž mělo kůži rovně jako omšelý kámen, ano hrabe hlínu pod kamenem a strká přes tu chvíli hlavu do díry ním vyhrabané, jakož činí také psi hledající krty.

Sir Halewyn mněl, by to byla jaká lesní šelma divá, a upral ji kopím.

Než kopí se přelomilo a jakýs mužiček malý kamenový skočil jemu na ramena, bolestivě mu svýma tvrdýma rukama tepal líce a hvížděje se smíchem jemu pravil:

„Hledaj, Siewerte Halewyne! Hledaj srp a píseň, píseň a srp. Hledaj, hledaj, Škaredo!“

A s tím skákal sem i tam co blecha po zádech Halewyna Zlého, kterýž se sklonil a kusem zlomeného kopí vyhrabával díru. A kamenná tvář třepaslíka byla u jeho tváře a jeho dvě oči svítily do díry lépeji nežli dvě lucerny. A kousaje ostrými zuby Halewyna, tepaje ho svými nevelikými pěstmi, štípaje ho a trhaje nehty a pronikavě se chechtaje třepaslíček pravil:

„Ját' jsem kníže kamenův a střežím krásných pokladů. Hledaj, Škaredo, hledaj!“

A s těmi slovy ho z míry mnoho tepal a mlel.

„Potřebí jest,“ škeřil se vesele, dělaje sobě z něho smích, „potřebí jest Siewertu Halewynovi síly a krásy, síly a krásy. Hledaj, Škaredo!“

A rval Halewynovi Zlému kštice v chomáčích a trhal jemu šaty svými nehty, dokudž nebyl z ouplna sšklubán, a s velikým smíchem se porouhal:

„Sílu a krásu, sílu a krásu! Hledaj, Škaredo, hledaj!“

A věsil se jemu na uši oběma rukama a pral ho oběma kamenovýma nohama v obličej nic nedbaje, že sir Halewyn křičal skrze velikou bolest.

A třepaslík pravil a řekl:

„Chceš-li míti sílu a krásu, sílu a krásu, hledaj, Halewyne, píseň a srp, hledaj, sire Škaredo!“

A sir Halewyn Zlý bez přetrží vyhrabával hlínu pahýlem svého dřevce.

V náhle se země pod kamenem zsula otevřevši velikou díru a Halewyn uviděl ve světle z očí třepaslíka hrob a v hrobě ležal člověk znamenité krásy, jenžto se nikterak nezdál umrlý.

Kterýžto člověk připraven byl v šaty bílé a v rukou měl srp, ježto jeho rukojeť a čepel byly od zlata čistě udělány.

„Vezmi srp!“ pravil třepaslík tepaje mu hlavu pěstmi.

A když sir Halewyn uposlechl, ležící člověk se rozpadl v prach a z prachu vyšel pramen bílý, vysoký a široký a z bílého plamene píseň na div sladká a milá. A v lese se ihned rozlila vůně skořice, kadidla a majoránu.

„Zpívaj!“ pravil třepaslík a Halewyn Zlý opakoval píseň. Co tak zpíval a jeho hlas chřeplavý učiněn byl libější nežli hlas andělův, uviděl vyjítí z najhlubšího lesa pannu, krásnou nebeskou luzností a všeckno nahou, jak ji matka porodila. Kterážto panna přišla a postavila se protiv němu.

„Ach,“ pravila plačíc, „vše mohoucí pane zlatého srpu, přišla jsem jsouc pilně poslušna tvého hlasu. Ale však nečiň mi velikou bolest, bera mé srdce, pane zlatého srpu.“

Napotom panna odstoupila od něho opěty do hlubokosti lesa a třepaslík s velikým smíchem vrhl sira Halewyna na zemi a pravil:

„Máš píseň a srp. Budeš medle mít sílu a krásu. Jsemť kníže kamenův. Na shledanou, bratřence.“

A sir Halewyn povstav neviděl již třepaslíka aniž nahé panny. A ohledávaje s strachem a ouzností srp od zlata čistě udělaný a rozvažuje při sobě, co by měl znamenati ten člověk v hrobě ležící a panna nahá, a přemejšleje též, kterak asi sloužiti jemu má srp a ta libá píseň, v tom uviděl na želízku srpu krásný nápis písmem ohňovým.

Než neuměl písmo čísti, nebo byl neznalý všech věd. A pláče zuřivým vztekem, válel se v houští s křikem řka:

„Pomoziž mi nebožci nebohému, kníže kamenův! Neponechaj mě tu mřítí zoufalstvím!“

A třepaslík navrátiv se skočil jemu na rameno a dav mu drahně šňupek na nos četl jemu na jedné straně srpu, jakož následuje:

Píseň volá

a srp seká!

V srdci panny najdeš:

sílu, krásu, zboží, čest,
v rukou panny též smrt jest.
A na druhé straně srpů četl třepaslíček, jakož následuje:
Kdož koli to čísti budeš
A kdož tuto píseň hudeš,
pozor teď dej,
v paměti měj:
Nižádný muž
protiv tobě
nic nezmůž!
Píseň volá
a srp seká!

Třepaslíček přečetl a zmizel.

A Halewyn Zlý uslyšel v tu chvíli hlas žalostivý řkocí:

„Chceš hledati sílu a krásu v smrti, krvi a slzách?“

„Chci,“ dal odpověď.

„Srdce chtivé zisku, srdce kamenové!“ odpověděl hlas. Napotom neslyšel již nic.

A díval se srpu, kdež písmo ohnivě svítilo, až do chvíle, kdy kohout probouzel kury.

O tom, co Halewyn učinil jest panně, sbírající dříví.

Halewyn Zlý byl vesel a přemýšlel sobě, nalezne-li v srdci panny dětské aned dospělé všeckny ty připověděné a slíbené věci a ukojí tak svou velikou touhu po cti a moci.

Protož šel a postavil se nevzdál od chaloupek, kdež, jak věděl, byly panny dětinné i také starší, a tu ráno čekal.

Nedlouho potom, když slunce vstalo, vyšlo děvčátko u věku ledva devíti let a s chvátáním hledalo a rubalo drva.

Přistoupiv k němu, zazpíval píseň a okázal jemu srp.

Vidouc to, panenka vzkřikla strachem, chtěla utéci a běžala ručímí kroky.

Ale však on, Halewyn Zlý, ji pronásledoval a chytil a mocí ji vedl na svůj hrad.

Všed tam uviděl na mostě svou paní matku, kteráž jemu řekla:

„Kam jdeš, Škaredo, s tou mladičkou?“

A on dal odpověď:

„Vyvejšit slávu našeho rodu.“

A paní ho nechala jít, řkouc sobě v mysli, že se pošetil.

Všel do komnaty, otevřel děvčátku prsa pod nadřičkem teprva pučícím, vytáhl srpem srdce jeho a vypil krev.

Než síly proto předce neměl více.

A prolévaje hořké slzy pravil:

„Srp mě zklamal a obloudil.“

A hodil do hradebního příkopu srdce a též i tělo ubité děvčičky.

A paní matka Halewynová, vidouc nebohé dětinné tělo a srdce padati do vody, kázala, by jí byly přineseny.

Ohledavši pak tělo otevřené pod levým nadřičkem a vyňaté srdce, byla velmi přestrašena, že Siewert, syn její najstarší, má co činiti s kouzly a čáry.

A hnedky vložila srdce do prsou umrlé děvčičky a dala jí velmi čistě a křesťansky uložiti do rakve a vyšiti krásný kříž na rubáš a potom vložiti do země a sloužiti krásnou mši za klid a odpočinek její duše.

O srdci poctivé panny a o veliké síle sira Halewyna.

V náhle velmi smuten padl Halewyn na kolena a vzkřikl:

„Ach, jest-li to kouzlo slabé? Zpívalť jsem a nepřišla na můj zpěv! Co mi kážeš a přikazuješ činiti nejčko, pane kníže kamenův? Mám-li čekati noci, učiním tak. Nočním časem za jisto, nebo slunce ti nikterak nebude vzbraňovati, budeš míti všecknu moc, bys mi mohl dáti sílu a krásu, a přivedeš mi pannu, jakéž potřebí.“

A šel nočně číhati kolem chalup a zpívaje tu díval se, nepřichází-li žádná.

Ve světle od měsíce krásně zářivém uviděl dceru Claese, nebohého hubence bláznového, zvaného Práč psů, protože je bil a zle tepal všeckny, kteréž by koli viděl, říkáje, že ti proklatí psi zloupili jemu veškeré jeho vlasy a mají mu je navrátiti.

Řečená dcera pečovala o Claese pilně a nechtěla vstoupiti v stav manželský, ač byla krásná, řkouc:

„Pominul se na smyslích a nemohu jeho nechati samotna.“

A každý, vida jí v tak velké lásce míti návetchého otce, dával jí onen sejra, onen hrachu, onen velerybího jazyka, a tak jsou žili spolu bez hladu.

Halewyn Zlý zůstal bez hnutí státi při okraji lesa a zpíval. A panna šla přímo k písni a padla před jeho nohy.

Halewyn šel k hradu, panna šla za ním a bez jediného slova vešla do hradu spolu s ním.

Na schodech se shledal s bratrem, který se navracoval z lovu na kance a s posmíškem pravil jemu, bratru svému prvorozenému:

„Škareda-li nám chce zploditi kopřivče?“

A panně pravil:

„Kterak to, panno?“ Zapálila jsi se medle velkou milostí k bratu mému šeradnému, že za ním takto jdeš slova neříkajíc? Vezmi raději mne a budeš míti potěšení a kratochvív větší.“

Než Halewyn Zlý vztekle upral brata kopím v obličej.

A potom ponechav ho šel do schodů až do své komnaty.

Tu, zavřev závoru pro strach z brata svého, svlekl dívku do niti, jakož jest uviděl tu pannu v svém nočním vidění. A panna pravila, že jest jí zima.

Ruče jí zlatý srp otevřel hrud' pod levým nadrem.

A co dívka křičala na smrt, srdce samo přišlo na srp. A Halewyn Zlý uviděl protiv sobě třepaslíka, an vylézá z kamenův zdi a škeří se a praví:

„Srdce na srdce, síla a krása. Halewyn pověsí pannu na poli, kdež jsou šibenice. A tělo tu zůstane až do hodiny Páně.“

Napotom se vrátil do zdi.

Sir Halewyn vložil srdce na svá prsa a čil je bítí náramně silně a přirůstati mu ke kůži. A jeho hrbovatá podoba a tvářnost se hned tu chvíli přimily. A jeho paže učiněna tak silná, že zkusiv jí rozbil těžkou dubovou lavici, a když jest pohlédl do skla zrcadlivého, uviděl sebe tak spanilého, že se nepoznal.

A v žilách svých cítil hořeti oheň mocné mladenosti a sstoupiv do palácové sednice našel tam večereti otce, matku, bratra i sestru.

Nikdo ho nechtěl znáti, chyba po hlase, kterýž se nezměnil.

A matka vstavši šla a postavila se až k němu, by ho mohla dobře ohledati.

A on jí pravil a řekl:

„Jsemť, matko, tvůj pravdivý syn Siewert Halewyn, Nepřemohlý.“

Než bratřec jeho, kteréhož byl prve upral v tvář, přiskořil naň a zvolal: „Proklat budiž, Nepřemohlý!“ a dal jemu nožem. Ale však čepelík se zlomil co by sklo o tělo Halewyna Zlého, což vida druhorozený pochopil jeho v pase, než Zlý ho odtrhl a daleko odhodil, by byl toliko housenice.

Druhorozený bratr jeho se tehdy vrhl na něho hlavou před se jako beran, leč sotva se dotkl sira Halewyna Zlého, učinil sobě velikou ránu na hlavě a obličej měl všecken ukrvavený.

A otec a matka, sestra a krvoucí bratr padli protiv němu na kolena a prosili a žádali jeho, by jim dal odpuštění a ráčil je učiniti bohatými, když má neničky sílu tak znamenitou.

„Tak učiním,“ pravil.

Kterak Halewyn Zlý obloupil zlatníka lombardského a kterak mile a sladce mluvily nejčko paní a panny.

Z jitra velmi ráno, připraviv se v čisté šaty a ozbrojen toliko srpem (nechtěl jině zbraně, nebo byl silen kouzlem), Halewyn vzal tělo ctné panny a šel je pověsiti na šibeničné pole.

Napotom vsedl na kůň a jel do města Gentu.

A paní, panny a měšťanské děvičky, vidouce ho jeti na černém oři, pravily jedna druhé:

„Kdož jest ten krásný rytíř na koni?“

„Jest,“ odpovídal z míry pyšně, „Siewert Halewyn, kterýž býval Škareda.“

„Ach, ach,“ pravily najsmělejší, činíte sobě smích, milý pane, aneb vás takto zakouzila čarodějná víla.“

„Pravdu díte,“ odpovídal, „hřešilt' jsem s ní tělesným skutkem a taktéž učiním s vámi, budu-li chtíti.“

Při těchto a takových slovích se nikterak nehněvaly paní a panny.

A sir Halewyn jel k lombardskému zlatníkovi, který mu byl již několikráte půjčil dvě kopy florinů. Než zlatník ho nepoznal.

Tehdy řekl jemu, že jest sir Halewyn.

„Ha,“ zvolal zlatník, „velmi vás prosím a žádám, vzáctný pane, byste ráčil navrátiti mé dvě kopy.“

Ale však Halewyn se zle smál a pravil:

„Veď mě do komořice, kde ukrejš zlat.“

„Vzáctný pane můj,“ vece zlatník, „nikterak toho neučiním nic méně, že vás mám velmi v čest.“

„Lichevný pse,“ zvolal Halewyn, „nechceš-li mne poslušen býti, budeš na tu chvíli ležeti bradou vzhůru.“

„Nikterak,“ pravil zlatník. „Nečiňte, vzáctný pane, toto a takové bouření v mém domě, neb nejsem nevolný, aniž poddaný, nébrž svobodný měštěnin gentský. A pravda-li, že mi chcete násilí činiti, pravím vám, že umím sebe brániti.“

A Halewyn ho upral a zlatník vzkřikl o pomoc.

Slyšíce to, spěšně přišli tovariši jeho v počtu šesti a vidouce Zlého drali se na něho.

Než ztepal je rovně jako zlatníka a kazoval jim, by mu řekli, kde je zaschováno zlato.

Což učinili pravíce jedni druhým:

„Ten člověk jest d'ábelný.“

A zlatník s pláčem volal:

„Najmilostivější pane, neberte všeho!“

„Učiním po své vůli,“ pravil Zlý a naplnil sobě měšec.

A vzal tak zlatníkovi víceji nežli sedm set krásných dukátův.

Napotom, vida ho, an nepřestává lamentovati, dal mu opěty drahně ran a pravil jemu, by tak neskulil a že, než ujde měsíc, vezme jemu dvakráte tolik.

O pyšném erbu sira Halewyna.

A Halewyn Zlý se stal baronem nejvíceji bohatým, mocným a obávaným po všem hrabství.

A porouhaje se, pravil se býti roven Dirkovi. A zdálo se jemu, že starý Dirkův erb a jeho heslo jsou příliš špatné pro jeho velikost.

Poslal si tedy do Brug pro malíře kontrfektů, by mu narejsovali a vymalovali erb nový.

Řečení malíři ukryli vedlé jeho rozkazů starého krkavce pod merhované mřížování a na podklad stříbrný a černý namalovali srdce barvy nachové a srp zlatý s tímto heslem: „Nikdo nemůž protiv mně!“

Rovně tak dal sobě svrchu psaný erb malovati na veliký praporec, kterýž byl vidín na hlavní věži jeho hradu. A taktéž na vrata, dveře a fortny sekané z kamene. A rovně též na štít svůj vykrojený, kterýž dal sobě dělati větší, by jeho pyšné heslo bylo na něm vidíno světleji. A také na vseckny své zbraně, šaty a všude, kam to koli mohl dáti.

Kterak sir Halewyn v kolbách sklál rytíře jednoho engličského.

Nuž stalo se, že v ten čas tehdaž kníže pán flandrský heroltovati dal turnej rytířský.

A poslal ke všem urozeným pánům a baronům, by přišli do Gentu kláti.

Sir Halewyn přijel a dal tu vstaviti svůj štít.

Než páni a baroni, vidouce pyšné heslo a velikost štítu, byli velmi náramně uraženi.

A každý z nich se s ním pustil v půtku, ale byl poražen.

Byl tu přítomen též rytíř jeden engličský, kterýž všel do prostřed šraňků, kde stál zpřímá a hrdě sir Halewyn, a pravil jemu:

„Hoho, vejtečný pane Nepřemohlý, nelíbíť mi se viděti tebe tak zlobně rozkročeného a velmi nás všeckny honícího. Chceš-li dáti se v boj se mnou?“

„Chci,“ odpověděl sir Halewyn.

„Porazím-li tebe, budeš mi nevolný a odvedu tě s sebou do hrabství cornwallského.“

„Stůj to!“ pravil sir.

„A budeš mastiti kopyta mým koňům a kydati hnůj z mých stájí. Ach, bodaj bys napotom byl nepřemohlý v práci!“

„Stůj to!“ pravil sir.

„Neb nejsi-li nepřemohlý v práci, nepřemohlá hůl bude tebe práti nepřemohle.“

„Stůj to!“ pravil sir.

„Ale však vezmeš-li vítězství nade mnou, toto všeckno bude tvé:

Dva tisíce zlatých tolarův, kteréž mám v paláci pána tvého, šlechetného hraběte flandrského. Všeckno oblečení koně mého, kteréž jest z čisté brni. Jeho krásné sedlo z dobrého dřeva oškerušového, čistě obitého koží a s hlavicemi, ježto jest na nich utěšeně malováno deset udatbých rytířů spolu bojujících a Spasitel náš, an vyhání d'ábla z těla člověka pyšného. Nad to vejše kapalín můj, kterýž jest z dobré oceli kované čistě udělán a má nahoře pěkného krahujce od stříbra, zlatem pokrytého a s velikými křídly, kterýžto krahujec zajisto může - by i tvé heslo pravilo jinak - protiv tvému srdci krvavnému, tvému srpu ztupenému a tvému krkavci pelichavému. Nuž, vzáctný pane Nepřemohlý, doufáš-li dobýti nepřemohle dvou tisíců zlatých tolarů, mého kapalínu a oblečení mého koně?“

„Doufám,“ odpověděl sir.

Napotom, když byl sám najmilostivější pan hrabě učinil znamení k boji, vyjeli jeden protiv druhému velmi prudce.

A engličský rytíř byl poražen jako všickni.

A všeckny paní volaly a plesaly křičíce:

„Živ buď Siewert Halewyn hrdina, Siewert Halewyn Flandřenín, Siewert Halewyn nepřemohlý!“

A navracuje se do paláce najmilostivějšího pana hraběte na slavný kvas, byl od nich náramně hlazen, objímán a celován.

A přistrojen v brni engličského rytíře jel do měst Brug, Lille a Gentu harcovati a loupiti všude.

A z každé výpravy přivážel hojný bituňk.

A cítil, kterak srdce v jeho prsou bez přetrží rozlévá živou sílu a bije mu pod kůží.

Napotom se vrátil na svůj hrad s dvaceti sty zlatých tolarův a se zbrojí engličského rytíře.

Tu když zatroubil v roh, přišla mu naprotiv jeho matka a vidouc ho tak ozlaceného byla naplněna velikou radostí a zvolala hlasem:

„Učinil nás bohatými, jakož byl řekl!“

„Učinil,“ pravil sir Halewyn.

A ona padla k jeho nohám a políbila je.

Rovně tak učinil syn druhorozený řka:

„Pane brate můj, vyvádíš nás z chudoby naší. Jáť chci tobě sloužiti.“

„Tak máš,“ odpověděl sir.

Napotom šel do paláce a pravil:

Napotom všel do paláce a pravil:

„Chci jísti. Ty, ženo, mi dáš jísti, a ty, muži, píti.“

A nazejtří a další dny jedl a pil, dávaje sobě sloužiti od otce, matky, bratra a sestry, řadem vždy od jednoho za druhým.

O uschlém srdci a o paní matce Halewynové

Než jedno ráno, když jedl na svém hradě a otec a sestra byli v Brugách nakoupiti obilné barvy na šuby a posluhoval mu pokorně bratr jeho a matka, v náhle byl učiněn z ouplna studený, nebo srdce již netlouklo.

Dav ruku na prsa, dotkl se uschlé kůže.

V tu chvíli cítil, kterak se mu křiví obličej, klesají ramena, shýbají záda a všeckno tělo se menší.

Pohleděl sobě na matku a poté i na bratra svého a viděl je, kterak se s posmíškem lyží a praví jeden druhému: „Hleďte se pána našeho, navraceného v původní šeradnou kůži a v první nesličný křtalt.“

„Ha, vzáctný pane,“ vzkřikl bratr, přistoupiv směle a porouhaje se jemu velmi nestudatě, „potřebno-li vám medovky sladké, byste se vzmužil a osvěžil? Nemáte již, zdá se mi, minulé síly.“

„Chceš-li okusiti?“ pravil sir a upral ho pěstí, lež neučinil jemu víceji bolesti, nežli by to byla moucha.

Vida to, druhorozený se osmělil a posadiv se na lavici podlé Halewyna pravil jemu:

„Vzáctný pane brate můj, máte, trvám, klovásky již dost, a nejčko jest na mně, bych jedl.“

A vzal mu klovásku z mísy.

„Vzáctný pane synu můj,“ vece matka, „měl byste medle, nebo jsem stará žena, sloužití mi toho starého malvazí, kteréhož střežíte toliko pro sebe.“

A vzala jemu žajdlík z ruky.

„Vzáctný pane brate můj,“ pravil druhorozený, „máte, trvám, víceji nežli dosti té skopové čtvrti s cukrovými kaštany. Neračtež se zlobiti, ale chtěl bych ji mítí.“

A položil skopovou čtvrt před se.

„Vzáctný pane synu můj,“ pravila matka, „zdá mi se, že vám ta jáhelná kaše s sejrem šmakovati a do hrdla jíti nechce. Dajte mi ji, prosím.“

A sir Halewyn u velikém strachu dal jí svou kaši.

„Vzáctný pane brate můj,“ pravil druhorozený, „juž drahný čas tu sedíte co by císař. Neráčil byste protáhnouti sobě nohy a posloužití nám?“

A sir vstav se stolice posluhoval jim.

„Vzáctný pane synu můj,“ pravila matka, „vidímť vás neničko pokorného. Neráčil byste omluvna se učiniti, že jse mi, své nebohé mateři, kázal tak dlouhý čas státi jakožto sluze své nehodné a nositi vám jídlo a pití?“

A sir jí padl k nohám.

„Vzáctný pane brate můj,“ pravil druhorozený, „neráčil bys padnouti též i k mým nohám a políbiti je, že jsem tobě tak drahný čas sloužil co člověk tvůj nevolný?“

„To nechci,“ pravil sir.

„Ty nechceš?“

„Nechci,“ pravil sir a učinil krok na zad.

„Pojdiž sem,“ pravil druhorozený bratr.

„Nechci a nepůjdu,“ odpověděl sir.

V tu hodinu a chvíli druhorožený bratr skočil jest na něho, bez nesnáze ho strčil na zemi a pral, tepal a zlatou ostruhou zraňoval jeho obličej řka:

„Odplacujž se mi, Siewerte Halewyne Nepřemohlý. Nikdo nemůž protiv tobě chyba mne. Dlouhý čas jsi nás měl co by lidi nevolné a pacholky své porobeny, nejčko držím tebe co homolku a rozmačkávám tě pod nohou. Proč medle neskáčeš co koza aneb nelétáš co pták, Siewerte kouzedlníku?“

A vztekaje se čím dále vždy víceji, dobyl nůž řka:

„Zabím tebe, nebudeš-li o milost prositi!“

„Nebudu,“ dal odpověď sir.

Než matka slyšíc to ruče vzala z ohně hrstku popela ohnivého, a nic nedbajíc na jeho palčivost, vmetla jej v oči a v ústa synu svému druhoroženému řkouc:

„Nezabiješ mého najstaršího, zlý druhorožený.“

A v ten čas, kdy mladší syn ječel a lkal pro velikou bolest popela, kterýž ho oslepoval, paní vzala jemu nůž, a když se točil sem i tam, vztahuje paže a hledaje, koho by udeřil, matka ho vrhla na zemi, zavřela v komnatě a vyšla táhnouc staršího syna za sebou. Napotom, ač slába skrze starobu, odnesla Halewyna do věže na ramenou svých, jakož také činí pastucha s ovčí (nebo byl do úplna beze smyslův), a tu o něho měla velikou péči a ovázala jemu obličej a prsa zdraná a krvoucí, a když přišla noc, odešla a nechala ho ve věži.

O veliké mdlosti sira Halewyna a o nocích a dnech, ježto je žil v lesích.

Když byl Halewyn Zlý sám a když se jemu drobet maličko polehčilo, vstal, potěšil se, že čije na opasku srp, otevřel dveře a poslouchal, neuslyší-li ničeho a není-li tu oblízce bratr jeho.

A když noc byla černá, slezl po zadku se schodův.

Nebo byl tak zchroumán ranami a modřinami, že nikterak nemohl státi zpříma, a tak přišel až k hradnímu mostu, kterýž nebyl dosud zdvižen, a přešel.

A s velikou lopotou se vlekl do lesa.

Ale však byl tak sláb, že nemohl jíti až k chalupám, nebo byly vzdáleny dobré dvě míle na půlnoční stranu.

A tak tehdy ulehl na listí a zpíval.

Než žádná panna nepřišla pro tu příčinu, že píseň jeho nemohla býti slyšána tak daleko.

A tak odešel den první.

Když přišla noc, déšť pršal tak studený, že Halewyn Zlý dostal zimnici. Proto však předce nechtěl vrátit se na hrad pro strach bratra svého. Třesa se, klepaje zuby a klopotaje se k půlnoci, uviděl na mýtině děvčičku krásnou, barvy červené, pěknou, spanilou a libou, a zazpíval svou píseň. Než panna nepřišla.

A tak odšel též i den druhý.

V noci opět pršal déšť a sir byl již tak zkrhlý, že se nikterak nemohl hnouti, a na nově zas zpíval, než nižádná panna nepřišla.

Když počalo svítati a déšť nepřestával a on ležal v listí, přišel vlk a číchal, rozvažuje při sobě, že by to byla mrcha umrlá, ale však Halewyn uhlídav ho vzkřikl velikým hlasem a vlk ostrachy utekl.

Napotom měl hlad, ale však nenašel, co by jedl.

U večer opět zpíval, než nižádná panna nedala se k němu najíti.

A tak odšel den třetí.

K půl noci se nebe vyjasnilo a vítr vál teplý. A sir, jakž koli tuze trpěl od hladu, žízně a únavy, netroufal sobě usnouti.

Z jitra dne čtvrtého uviděl dívku jakoby městskou, ana jde k němu. Chtěla utéci, když ho spatřila, než on křikl velikým hlasem:

„Pomozí mi! Jsemť sláb od hladu a od zimnice.“

Tehdáž se přiblížila a řekla k němu:

„Jáť také mru hlad.“

„Jsi-li,“ pravil, „panna poctivá?“

„Ach,“ dala jemu odpověď, „musila jsem utéci z Brug, an církevní soud mě chce upáliti z té příčiny, že mám na hrdle skvrnku hnědou a jako hrách velikou, kteráž, jak říká, od toho pochodí, že jsem smilně přebývala a spolu líhávala s d'áblem. Já však jak jsem živa neviděla jsem d'ábla a nevím, kteraký jest.“

Sir Halewyn neposlouchaje těchto slov znovu se ptal, jest-li ona panna poctivá, a když dívka neřekla jedinkého slova, zazpíval svou píseň.

Než ona se nikterak nehnula, toliko jemu řekla:

„Máteť hlas velmi milý a silný na člověka v horkosti a tak krutě hladového.“

Tehdy jí řekl:

„Jsem sir Siewert Halewyn. Jdiž na můj hrad požádati paní matky mé a nemluvic s nižádným jiným řekni jí, že syn její prvorozený mře v lese hladem, zimnicí a bolestí a že již brzce zahyne, nepřijde-li jemu ku pomoci.“

Dívka šla, než jak vyšla z lesa, uhlídala na šibeničném poli pověšené tělo panny a utekla skrze svůj strach velmi daleko. Když pak přišla na zboží pana de Heurne, prosila o jídlo a pití v některaké chalupě sedlské. A řekla tu, kterak nalezla jest sira Halewyna, an mře v lese hlad. Než bylo jí odpovědíno, že řečený sir jest člověk zlý a hovadný víceji nežli d'ábel a že jest potřebí nechati jeho shltati od vlkův a jinakých lesních šelem.

A Halewyn Zlý ležal u velikém čekání a ouzkosti.

A tak odšel den čtvrtý.

Když počal svítati den pátý, nevida navracovati se tu dívku, řekl sobě, že jest ji chytil církevní soud a odvedl do Brug, by ji tu vstavil na hranici a upálil ohněm.

Z ouplna zkřehlý a hladov a říkáje sobě: „Juž brzičko umru,“ proklel knížete kamenův.

Nic méně u večer zpíval.

A byl v ten čas při cestě.

A uviděl, ana k němu přichází, děvici, kteráž protiv němu padla na kolence.

A učinil jí tolikéž, co učinil druhým.

Potomně vstal pln nové síly, moci a krásy, a s jejím srdcem na svém srdci šel na šibeničné pole nesa její tělo a pověsil je tu podlé první panny.

Kterak Halewyn Zlý zvěšal jest patnácte panen na šibeničným poli, hovadsky smilnil a pohansky hejral a kvasil.

Sir Halewyn se stal velmi mocným a strachovaným a zabil až patnácte panen, ježto je byl všeckny zvěšal na šibeničném place.

A žil jest vesele. Jednostejně a bez přestání, časem denním i nočním, stoloval, jedl a pil a břich sobě cpal.

Každá paní, kteráž sobě s něho smích činila a z něho kajklíře svého měla za času jeho slabosti a šeradnosti, přišla neničko vol nevol na jeho hrad.

A on, vykonav s ní ten nepořádný skutek, vyhnal ji napotom co psici a tak se jim potvorně mstil.

A taktéž s Lille, z Gentu a z Brug přicházely jsou k němu najkrásnější hofarty lehké a panečnice helmbrechtné, ježto mají na pažích cejch svůj hanbivý vypálený, a frejovaly a nešlechtně a hovadsky se spojovaly s ním i s kumpány jeho, mezi kterýmižto najhorší jsou byli Dětrich Páteř, řečený tak, že z míry rád loupil v kostelích, Nellin Vlk, ježto v bitvě

šturmoval, jakož vlci činí, toliko na ty, kteří jsou již padli, a Baldwin Bezuchý, ježto v sezení soudním křičal vzdycky: „Smrtí buď ztrestán!“, děláje, co by neslyšel žádné obhajoby.

Spolu s řečenými merhyněmi, hurvami a harapannami hejrali a trejrali pánové svrchu jmenovaní bez přetrží a loupili všeckno hubencům svým poddaným, obilí, sejry, slepice, kokoty, krávy, telata a selata.

Napotom, když jsou se naprali a nažrali nad člověčí potřebu, metali svým psům dobré maso a vzáctné krmičky.

Dávali zabíjeti a trhati svým krahujům, sokolům a rarohům slepice, kokoše a holuby. Koňům svým dávali nohy mýti vínem.

Neřídkokráte až do hodiny půlnoční, anobř i do bíla dne bubnovaly bubny, pískaly šalmeje, hudly kobzičky, troubily trubky a dudaly dudy pro jich kratochvíl a utěšení.

Kterak měšťané dobrého města Gentu dali ochranu poctivým pannám ze zboží halewynového.

V chaloupkách nevolného lidu byl v ten čas pláč, hlad a nouze veliká.

A když byla na halewynovém zboží zloupena již patnáctá panna, matky prosily Pána Boha, by je učinil jalovými a neplodnými aneb aby nerodily než toliko pacholíky.

A otcové byli naplněni hněvem a pošeptmo pravili jedni druhým řkouce:

„Není-liž hanba a lítost veliká, viděti takto mříti beze cti sladké a poctivé květy mladosti!“

A někteří pravili: „Pojďmež nočně do dobrého města Gentu, vzavše s sebou všeckny své ctné panny, a povězmež měšťanům, kterak jest se stalo, vyprosme jejich vlídnou ochranu svým děvčičkám a ponechajme je v řečeném městě, připustí-li k nám tomu páni konšelé gentští. Tak je náš pán nebude moci zmrhati a zmordovati.“

Každý poddaný, který jest koli slyšel toto umyšlení, chválil je, by bylo dobré. A každý, kdo měl dceru pannu, šel do Gentu, vyprávěl to konšelům a dobří lidé dali jim ochranu. A rádi přivolili živiti v svém městě řečené panny.

A tak se poté poddaní s klidnější myslí navracovali na zboží Halewyna Zlého.

O tom, co činil sir Halewyn na mezích svých statkův.

A přišla jest krutá zima, palčivý mráz a zuřivé vichry. A srdce patnácté panny nebilo již tak zuřivě na hrudích sira Halewyna.

Zpíval, než žádná panna nedala se k němu najíti. A byl z toho z míry smuten a zarmoucen.

Ale však rozváživ při sobě, že na hradě sira de Heurne živý jsou dvě mladičky za jisto ctné panny, jakož věděl veškerý kraj.

A že dotčený hrad není od jeho zboží vzdálen víceji než toliko pátý díl míle.

A že tehdy by ho ty dvě panny mohly slyšeti a přijíti k němu.

Šel se každou noc postaviti na meze svých statkův a zpíval tu k hradu svrchu psanému a nic nedbal na krutou zimu a sních, kterýž přšal velmi hojně.

O pannách Majdalence a Aniče a o Šimlovi, věrném hřebečkovi.

V ten čas, kdy Halewyn Zlý tak obcházel kolem, sir Raul de Heurne a paní Gonda, manželka jeho věrná, přistrojení v čisté šaty a v kožíšky z šelem, kteréž dávají tělu veliké teplo, seděli jsou spolu na truhlicích pokojně protiv dobrému ohni z dubových dřev a rozmlouvali, jakož rádi činívají staří lidé. Než víceji mluvila paní Gonda, nebo byla žena. A pravila: „Slyšíš-li, starý muži můj, kterak zlý vítr krutě fouká v lesích?“

„Ba slyším,“ vece sir Raul. A paní jeho pravila:

„Bůh nám byl milostiv, že nám dal v této veliké zimě krásný hrad dobře krytý, dobré šaty a teplý oheň.“

„Ba pravdu máš,“ vece sir.

„Ale však ještě více,“ pravila paní, „nám okázal svou božskou milost, že nám dal děti tak dobré a milé.“

„Ba pravdu máš,“ vece sir.

„Neb nikdo,“ pravila paní, „nemůž mít mládenka statečnějšího, hrdějšího, poslušnějšího a jména svého hodnějšího, nežli jest Antík, náš syn.“

„Tak jest,“ pravil sir Raul. „Zachránil mě v boji od jisté smrti.“

„Ale však,“ pravila paní, „ouhonu má v tom, že jest skoupý na slova, tak že jako říkajíc neznáme zvuku a barvy jeho hlasu. A po právu mu dáno bylo přívzí Nemluva.“

„Lépeji sluší muži silný meč nežli hbitý jazyk,“ pravil sir.

„Vidímť, pane můj milý,“ odušila paní Gonda, „že přemýšluješ hluboko v své mysli, nebo smutek a vážnost jsou dva ouděly starého věku, než dobře znám mladičku, která by tobě za jisto vyjasnila čelo a přivedla na rty smích.“

„Možná to věc,“ dal odpověď sir.

„Ba jistá to věc,“ pravila paní, „nebo přijde-li sem do komnaty Majdalenka, naše dcera, za jisto uvidím manžela svého a pána přemilého smáti se a veselu býti.“

Slyše to, sir Raul pokejval hlavou a drobtík se usmál.

„Ba takt' jest,“ pravila paní; „směje-li se Majdalenka, směje se též i můj starý Raul a spokojeně houpá hlavou, a chodí-li Majdalenka domem, dívá se za ní očima a usmívá se při každém kroku své milítké.“

„Pravdu máš, Gondo,“ vece sir.

„Ba pravdu,“ pravila paní, „neb co jest v tomto domě radost a zdraví? Nejsemt' to za jisto já, ježto jsem vetchá kmetice a ztrácím kus po kuse zuby. Aníž ty, starý můj tovaříš s popelatými vlasy, ni Nemluva, ni Anička sluha naše, kteráž je sic velmi líbezná a zdráva v těle, nic méně z míry tichá v svých způsobích a směje se toliko tehdáž, kdy se smějí druzí. Než stáří naše činí šťastným, slavíkem příbytku našeeho, tou, kteráž nepřítřzně chodí sem i tam, poletuje a běhá, zpívá a směje se veselá co vánoční zvoneček, je naše dobrá dci.“

„Takt' jest,“ vece sir.

„Ach,“ pravila paní dále „jesti naše veliké štěstí, že máme takové dítě, když oba dva máme juž nohy dnem i nocí studené. Nebo bez ní bychom čas svůj trávití mohli v zármutku a ze starých nohou by nám zima stoupala k srdci a byli bychom do země strčeni rychleji.“

„Ba pravdu máš, ženo má milá,“ vece sir.

„Ach,“ pravila paní, „každá jiná dívka by chtěla frejovné panáčky míti a ke dvoru pana hraběte jíti a hledati tam sobě manžela. Než dci naše přemilá nikterak nemyslí na takové věci, neb miluje toliko nás a tu, ježto všude chodí s ní a jest jí coby sestra, Aničku sluhu, ale však předce ji drobet škádlí, by se smála.“

„Ba takt' jest,“ vece sir.

„Tak a nejinak jest,“ pravila paní, „a každý ji sobě oblíbuj, podivuje se jí a poctivost jí činí, pážata, podkoní, sluhové, zbrojnoši, poddaní a nevolníci, nebo jest veselá a smavá, milá a ctná. Též i Šiml, krásný kuň, za ní chodí co věrný pes. Ej, vida ji přicházeti, rzá velikou radostí a ona jediná mu též nosí oves a seno. Od jiných nechce ni stýblo. Máť se k němu jako k člověku a za časté dala jemu velkou pintu medovky a on ji vypil chutě. Šiml rozumí jejím slovům, než nikterak nesmí býti přísná, nebo vypadá, jako by plakal, a dívá se jí tak smutně, že tomu není lze odolati a Majdalenka na něho volá řkouc: „Krásný Šimle, přemilý Šimle“ a

jiná vlídná slova. Slyše to, milý hřebeček v tu chvíli vstane a jde k ní, blíže, by ho mohla lépeji hladiti, Nestrpí v sedle nikoho jiného nežli ji, a když ji nese, jest víceji hrdý nežli pan hrabě flandráský na čele svých urozených a statečných pánů baronů a rytířů. Tak vládne a panuje Majdalenka skrze svou dobrotu, veselou mysl a laskavost každému a všem.“

„Ba takt' jest,“ vece sir.

„Ach,“ pravila paní, „by Pán Bůh dobrotivý ochraňovati ráčil naši militkou, bychom vždycky v svých starých uších slyšali zpívat tohoto slavíčka mladitkého.“

„Amen,“ vece sir.

Kterak Majdalenka zpívala siru Raulovi píseň o lvu a píseň o čtyřech kouzelnících.

Co jsou takto spolu rozmlouvali sir Raul a paní Gonda, sníh přšal náramně hojně.

A hustě pokrýl Majdalenku a Aničku, kteréž jsou nesly orlí kámen Joštově ženě, by jej sobě přiložila k levému stehnu a tak sobě oblehčila při blízkém porodu. A dívčičky navrátiť se vešly do paláce k Raulovi Udatnému a k jeho věrné ženě.

Majdalenka přistoupivši k otci klekla, by mu dala uctivé pozdravení.

A sir, pozdvihnuv ji, políbil dcerku na čelo.

Než Anička zůstala pokorně v koutě, jakož se sluší sprostné čeledi.

A bylo pěkné podívání na obě panny z ouplna pokryté sněhem.

„Pane náš na nebi,“ zvolala paní Gonda, „hled'te se ty dvě pošetilé! Co učinily, že jsou tak připraveny v šaty sněhové? Ruče k ohni, panenky! K ohni a sušte se!“

„Mlč a nemluv, ženo,“ pravil sir, „a netrap mladé lidi. Za mladosti své jsem chodil zimou, sněhem, kroupami, hromem a bouří beze strachu. Činímť tak po dnešní den, okáže-li se toho potřeba jaká, a chci, by Majdalenka činila rovně tak. Naší dceři není z daru Pána Boha potřebí hřátí se u ohně dřevového, anobř u ohně přirozeného, kterýž hoří plamenem v tělech dětí starého Raula.“

Než Majdalenka, vidouc jeho, an se chystá pohnouti hněvem, šla a klekla při jeho nohou a pravila řkouc:

„Pane otče můj, nikterak nám není zima, neb jse\me tak velice skákaly, tančily a kratochvílily, strkajíc s tepajíc jedna druhou, že jsme ze zimy učinily jaro, a též jsme sobě zpívaly písně milé, kteréž prosím, byste mi nejčko přivolil zaspívati vám.“

„Jsme ti v tom k vůli, militká,“ vece sir.

A Majdalenka mu zpívá píseň o Rolandovi de Heurne zvaném *Lev*, kterak se vrací ze Svaté země a přináší si z ní krásný meč, a taktéž píseň o *Čtyřech kouzelnících*, v kteréž je slyšáno koček mňaukání, kozí blektání a zvuk, ježto jej činí kozel, když za času deště pleská ocasem.

A sir zapomněl svého velikého hněvu.

Když pak Majdalenka dozpívávala, dal na stůl nésti večeři a rozsvítiti kříž, kterýž ihned dal krásné světlo ze čtyř svéc na konci každého ramene.

A dcerku posadil při svém boku.

Anička též taky usedla v zástolí po boku paní, kteráž říkávala: Sousedství mladenosti zahřívá staré kosti.

A jedli ten večer dobrý bílý chléb, hovědí, solené a udlé v komíně na krásném dýmu z jedlových šišek, gentské klovásky, kteréž, jak pravíno, umyslíl sobě Baldvín *Papáček*, flandráský levoboček, jazyk z velerybu a starou medovku.

Když dojedli a odříkali modlitbu, Majdalenka a Anička šly na lůže do též komory postelní, nebo Majdalenka náviděla Aničku co sestru a chtěla ji míti jednostejně ve dne i v noci u sebe.

O šestnácté pověšené panně.

Majdalenka smějíc se, zpívajíc a všelikteraká šibalství provozujíc brzy usnula.

Než Aničce bylo drobítek zima a nemohla zdřímnouti.

A Halewyn Zlý přišel a postavil se na krajní mez svého zboží.

Jeho hlas tu zněl jasný, líbezný a milý.

A Anička jej uslyšala a vůbec sobě nepředloživši, že jest málo odína, vyšla fortničkou z hradu.

Když byla z hradu ven, sních ji šlehal v obličej, prsa a ramena nad míru břidce.

A chtěla se přistříti proti té ostré zimě a protiv tomu zlému sněhu, než nemohla, nebo byla se prvé vysvlekla, by dobře spala.

Jdouc k písni, přešla bosýma nohama hradní příkop, v němž voda byla zmrzla.

A stoupajíc na břeh, kterýž byl vysoký a kluzký, upadla a učinila sobě na kolenci hlubokou ránu.

Vstavši vešla do lesa, zraňujíc bosé nohy o kameny a zkřehlé tělo o větve stromů.

Než putovala bez nářku a hořekání.

Když pak přišla k Zlému, padla protiv němu na kolena.

Kterýžto učinil jí tolikéž, co učinil jiným.

A Anička byla šestnáctá panna, pověšená na šibeničném place.

Kterak Majdalenka hledala všude Aničku.

Z jitra Majdalenka, když se byla probudila jako na všaký den první, modlila se k Pánu Kristu a k paní svaté Majdalence, své blažené patronce.

A když se k nim byla pomodlila velmi pokorně za sira Raula, za paní Gondu, za Nemluvu a také za všechnu čeleď, předkem však a přede všemi věcmi za Aničku, námilostnici svou milou, podívala se na její lůže, a vidouc jeho koltry na půl zataženy, nadála se, že tovařiška její milá dosad spí. A tak tehda, obléčejíc se v čisté šaty, pravila chodíc komořící aneb nahlížejíc do zrcadlivého skla: „Ej hej, Aničko, procitni, Aničko má milá!“ Časně z lůže mnoho může! Vrabci jsou již vzhůru a kury také a snesly již vejce. Probud' se, Aničko má milá. Šiml rzá ve stáji a světlo slunce svítí na sněhu. Můj pan otec mluví sluhám hrubé levity a paní matka za ně prosí. Nečiješ-li vůni bobů a krásného hovědího, pečeného na koření? Jáť cítím a mám na ně veliký hlad. Probudiž se, Aničko!“

Než nemohla své trpělivosti zdržeti tak dlouhý čas a rozhrnula koltry z ouplna.

A když jest Aničky nenalezla, pravila:

„Hleďtež ji fučíka! Sešla již dolův beze mne a beze mne jí boby a pečité.“

A s chvátáním sběhla se schodův a vešla do síně, kdež vidouc sira otce svého poklekla a prosila, by jí dal ranní požehnání, a rovně tak učinila paní Gondě.

Než paní se ptala:

„Kde jest Anička?“

„Nevím,“ pravila Majdalenka. „Činí si z nás za jisto žerty a ukrejvá se kdes v koutě.“

„Takovýť není její obličej,“ pravil sir Raul, „neb činí-li sobě kdo posmíšky z jiných v tomto domě, nikterak to není ona, anobřž ty, militká.“

„Pane otče můj,“ pravila Majdalenka, „budu se báti, budete-li takto mluvíti více.“

„Jdiž medle,“ pravil sir, „hledati Aničky. My pak, manželko má, jezme. Naše stará břicha nemohou jako mladá čekati na pokrm dlouhý čas.“

„Ach,“ odpověděla paní, „nemohla bych jísti. Jdiž, Majdalenko, a přiveď nám Aničku.“

Než sir Raul vzal sobě plnou mísu dobrých bobů a krásného pečitého a jeda pravil, že nic není tak snadně jako žena pomateno, přestrašeno a polekáno, totižto pro každou hloupost.

Proto však předce byl drochtek znepokojen a častokráte dívaje se dveřím pravil, že ta šibalská děvička se v nich za jisto hnedky okáže.

Než Majdalenka proběhla celý hrad a vrátila se zpátkem řkouc:

„Nenalezla jsem Aničky nikdež!“

Kterak Majdalenka hořce lamentovala a o jejích šatech slíčně udělaných.

A Majdalence toho bylo velmi žel a plakala a lamentovala řkouc:

„Aničko, kdež jsi? Chci tě opěty míti.“

A padši na kolena protiv siru Raulovi pravila jemu řkouc:

„Najmilejší pane otče můj, ráčíte-liž vyslati drabanty u velikém počtu, by hledali Aničky?“

„To chci,“ dal odpověď.

Drabanti jeli, než netroufali sobě vstoupiti na zboží halewynové pro strach z kouzel a čarů.

A navrátivše se řekli:

„Nevíme ničeho o Aničce.“

A Majdalenka šla na lůže a prosila Pána Boha dobrotivého, by jí ráčil navrítiti její přemilou tovařišku.

Nazejtří šla a posadila se k oknu skleněnému a bez přetržení se dívala krajině a padajícimu sněhu a hleděla, nepřichází-li Anička její milá.

Ale však Anička přijíti nemohla.

A třetí den jí kůže zkrvavěla okolo očí pro přemnohý pláč. A poněvadž sníh již nepršal, nebe se vyjasnilo a slunce na něm svítilo a země byla zmrzlá.

A každý den na témže místě usedala truchlivá Majdalenka, dívajíc se krajině, vzpomínajíc Aničky a neříkajíc jediného slova.

Sir Raul, vida ji tak žalostivou, poslal do Brug pro šamlat blankytný, by sobě dala udělati šaty, a pro krásné kyprské zlato na lem a krásné kneflíky zlaté, přemistrně udělané.

Majdalenka pracovala pilně, šijíc sobě řečené šaty, ale však vesela nikterak nebyla skrze myšlenku na své brzké krásné sukně a župice.

A tak odšel tejden a Majdalenka den co den šila a jedinkého slova nepromluvila a nikdy nezpívala a častokráte oupěla a naříkala.

Pátý den, kdy šaty byly udělány a čistě lemovány krásným kyprským zlatem a ošlechtěny stkvoucimi kneflíky, paní Gonda řekla k Majdalence, by se v ně připravila, a okázala jí ve velikém zrcadlivém skle, kteraké jest v nich znamenité krásy. Než Majdalenka vidouc sebe tak rozkošnou, nikterak neplesala, neb myslila na Aničku.

A paní, vidouc, kterak jest z míry mnoho žalostivá a že mlčí, také plakala řkouc:

„Od toho času, co naše Majdalenka již nezpívá, jest mi víceji zima od zimy i od staroby.“

A sir nenaříkal, ale však nevrlý byl a zamyšlen a po všechen čas píval tuze mnoho.

A někdy, když byl u velikém hněvu, kázal Majdalence zpívati a se radovati.

A panna zpívala veselé písně starému muži a sir Raul býval vesel a paní Gonda tak též.

A seděli oba protiv ohni, kejvali hlavami a říkali:

„Slavík se navrátil v náš dům a jeho hudeňí vlévá oheň jarního slunce do našich starých kostí.“

A Majdalenka, když jim byla zazpívala, šla někam do kouta ukrejtí se a plakati pro Aničku.

O Nemluvovi.

Den osmý Nemluva jel hesovati vlka.

Pronásleduje šelmu vjel na zboží halewynové.

A u večer paní Gonda, když vyšla z síně jdouc do kuchyně strojiti večeri, otevřevši dveře uhlídala jíti syna svého nemluvného Antíka. Viděla, že nechce vjíti v síň, a hlavu skláněl k zemi jako člověk, který má v sobě hanbu a stud.

Paní jdouc k němu vece:

„Synu milý, pročez nejdeš do paláce říci dobrý večer siru otci svému?“

Nemluva nedav odpovědi všel do paláce, pozdravil sira v krátkých a hněvivých mumlavých slovích a šel se posaditi do najtmavějšího kouta síně.

A paní Gonda pravila k sirovi:

„Náš syn jest, myslím, mrzut, nebo sedá sobě protiv obyčeji svému daleko od nás do temnosti.“

A sir řekl Nemluvovi:

„Synu, pojdiž k světlu, bych viděl tvou tvář.“

Když jest uposlechl, sir, paní a truchlá Majdalenka viděli, an má krev na hlavě a na hrdle, klopí oči a netroufá sobě pohleděti na ně.

Paní Gonda vzkřikla ostrachy, když uhlídala krev, a Majdalenka přistoupila k němu a sir pravil:

„Kdo učinil mému synu hanbu na cti, smutek v duši a rány na těle?“

A Nemluva odvece:

„Siewert Halewyn.“

„Proč,“ pravil sir, „byl syn můj tak vyvejšen pychostí, že chtěl napadnouti Nepřemohlého?“

A Nemluva odpověděl a řekl:

„Anička visí na šibeničném place Siewerta Halewyna.“

„Ach ouve běda!“ vzkřikl sir Raul. „Naše ubohá sluha oběšena! Zármutek a hanba na nás!“

„Hospodine Pane náš,“ hořekala paní, „tresceš nás nad míru tvrdě!“

A dala se do pláče.

Než Majdalenka nemohla mluvit aniž plakati, nebo její zdrcenost byla z míry veliká.

A dívala se upřeně bratru svému a její obličej se propadl a zsinál a okolo očí jí zkrvavěly rány od pláče a po všem těle se zachvěla prudkým chvěním.

Nemluva usedl v ten čas a plakal přitlumeně jako nastřelený lev.

„Ach,“ pravil sir zakrejvaje sobě tvář, „viztež prvního muže plačícího v domě Heurnů. Hanba na nás, a bez odvety, nebo má při sobě kouzle a čáry ďáblové.“

A Nemluva strkal prsty do rány na krku a vyléval z ní krev. Než nikterak necítil bolesti.

„Antíku,“ pravila paní, „nešpiň sobě rány prsty, nebo ji otrávíš, synu můj milý.“

Ale však Nemluva jako by neslyšal.

„Antíku,“ pravila paní, „nečiň toho, káži a velím tak tobě já, tvá matka. Nechaj mě smýti všecknu tu krev a natřítí mastí ty šeradné rány.“

Na tu chvíli chvátala připravit balšám a zahřátí v kotlíku vody na ruce. Antík však bez přetrží vzdychal a vzlykal. A zuřivě rval sobě vlasy a vousy.

A sir Raul dívaje se jemu pravil a řekl:

„Pláče-li muž, je to krev a hanba, hanba bez odvety. Halewyn má při sobě kouzle. Ach, že jsi se chteěl tak vyvejšiti pejchou! Bylo ti medle potřebí jíti na jeho panství vyzývati Nepřemohlého?“

„Ach pane můj,“ pravila paní Gonda, „nebudiž tak zlý na Nemluvu, neb okázal krásnou statečnost, chtěje nad Zlým mstítí Aničky.“

„Ba tak,“ dal za odpověď sir, „krásná statečnost, když nám přináší v dům hanbu.“

„Pověz,“ pravila paní, „pověz, Antíku, otci, kterak jest se stalo, by světle poznal, že jsi zůstal jeho hodným synem.“

„To učiň,“ pravil sir.

„Pane otče můj,“ pravil Nemluva vzdychaje a mluvě přerývaně, „Anička na šibenici, Siewert Halewyn oblízce popravčího placu. Chechtal se. Udeřil jsem k němu učiniv mu kopím znamení kříže na břicho, bych přemohl kouzlo: nepřemohlý! Chechtal se řka: `Vezmuť též i Majdalenku.' Dal jsem jemu nožem, než ostří do něho nešlo. Chechtal se. Pravil: `Nemám rád lektání, táhni přeč!' Nešel jsem. Pral jsem kopím a nožem pojednou. Darmo. Chechtal se a na nově zas pravil: `Táhni.' Nemohl jsem. I ťal mě železem svého dřevce do hrdla a do prsou a rukojetí mi dal na záda jako člověku nevolnému. Chechtal se. Ztratil jsem smysly skrze mnohé rány. Bit jako člověk nevolný, pane otče můj, nemohl jsem protiv němu.“

Sir, když jest slyšel Antíka takto mluvit, neměl již hněv tak veliký, neb viděl, že se nechtěl vyvejšiti pychostí, a uvážil též jeho velikou bolest a jeho hořký pláč a hlubokou hanbu.

Schystavši balšám a teplou vodu, paní Gonda pilně ošetřila Nemluvovy rány, jmenovitě na hrdle, kteráž byla veliká.

Než Majdalenka již neplakala a brzce šla spat, ne však prvé, nežli sobě byla vyžádala požehnání od sira otce svého a paní matky své.

Ve třech zůstali dlouho u ohně, otec, matka a syn, nepravíce slova, nebo Nemluva vzdychal, nemoha unésti své pohany, a paní Gonda plakala a modlila se. Než sir, smuten a zahanben, zakrejval sobě tvář.

Kterak panna Majdalenka učinila dobré rozhodnutí.

Majdalenka, prvé nežli šla na lůžce, modlila se, ne však hlasem.

A její obličej byl přísný a hněvivý.

A odstrojivši se s šatů ulehla, častokráte si derouc prsa nehty, jako by se dusila.

A její dech byl podoben k dechu člověka umírajícího. Nebo byla smutna a hořce zkormoučena. Než neplakala.

A slyšala prudký vítr, předpověď sněhu, an se zdvíhá nad lesem a hučí co voda, když bouří za časů velikých dešťů. A vítr házel v okna z skelných koleček listy a suché větvičky, že klapaly jakožto nehty na prstech umrlcův.

A vyl a hvížděl v komíně tuze žalostivě.

A truchlivá panna viděla v mysli Aničku, pověšenou na šibeničním place, a její nebohé tělo klvané od krkavcův a myslila na poškvrněnou čest statečného svého pana bratra a též i na patnácte nešťastných panen zhubených od Halewyna Zlého. Než neplakala. Nebo v jejích prsou byla bolest vysušující, ouzkost palčivá a hořká žízeň pomsty.

A ptala se velmi pokorně Matky Boží, dlouho-li dlužno nechati Zlého zabíjeti panny ve flandrské zemi.

A v čas kuropění slezla slezla s lůže a světlé byly její oči, přímá hlava a hrdý zjev a řekla jest sama v sobě:

„Půjduť k Halewynovi.“

A padši na kolena prosila Pána Boha Silného, by jí dal odvahu a sílu na pomstu Aničky, Antíka Nemluvy a patnácti panen.

O meči Rolanda Heurna, Lev zvaného.

Když počalo svítati, šla k siru Raulovi, otci svému, kterýž byl pro velikou zimu dosad na lůži. Vida ji vjíti a padnouti před ním na kolena tázal se řka:

„Co chceš, militká má?“

„Pane otče najmilejší,“ pravila, „mohu-liž jíti k Halewynovi?“

Slyše to sir Raul, zděsil se z míry mnoho, nebo viděl, že Majdalenka, nemohouc odnít srdce svého od Aničky, chce ji pomstíti. A řekl jí s láskou ale však též s hněvem:

„Ne, dci má milá, ne, ty ne. Kdož tam koli jde, nikdo se nenavráti!“

A když ji slyšal vyjíti z komnaty, nikterak sobě nepomyslí, že by mohla neposlušna býti jeho slov.

A Majdalenka šla k paní Gondě, kteráž se v kapli modlila za klid a pokoj Aniččiny duše. A potrhla matku za sukni, by jí okázala, že jest u ní.

A když paní Gonda otočila hlavu, Majdalenka padši před ní na kolena ptala se a řekla: „Matko má najmilejší, mohu-liž jíti k Halewynovi?“

Než paní Gonda dala odpověď:

„Ach ne, dci má milá, ne, ty ne! Kdož tam koli jde, nikdo se nenavráti!“

A toto řkouc otevřela náručí a pustila zlaté jablko, ježto jím sobě hrála ruce, tak že se všeckno živé uhlí vysulo na dlažení. Potomně vzdychla, plakala a klapala zuby a tuze objímala svou děvičku a nechtěla jí pustiti k siru Halewynovi.

Než nikterak sobě nepomyslila, že by mohla neposlušna býti jejích slov.

A Majdalenka šla k Antíkovi, kterýž nic nedbaje na své rány vyšel již z lůže a sedě na truhlici hřál se u prvního ohně.

„Bratře můj najmilejší,“ ptala se jeho, „mohu-liž jíti k Halewynovi?“

Takto řkouc stála protiv němu náramně hrdinně.

Nemluva zdvihl hlavu a velmi přísně se na ni podíval, čekaje, co řekne více.

„Bratře můj najmilejší,“ pravila, „Siewert Halewyn nám zhubil přemilou sluhu Aničku, kterouž jsem sobě tuze byla oblíbila. Rovně tak učinil patnácti jiným nebohým pannám, kteréž visí na šibeničném poli velmi žalostivě. A ničí a utracuje všecken kraj víseji nežli mor, smrt a válka. A pod každou střechou je skrže jeho skutky pláč a smutek veliký. Bratře můj najmilejší, chci jeho připraviti o hrdlo.“

Než Nemluva se díval Majdalence a nedal za odpověď jediného slova.

„Bratře můj najmilejší,“ pravila, „nesmíš mi toho odepřítí, nebo mé srdce mě táhne k němu. Nevidíš-li světle, kterak jsem zde v domě smutna a zkormoucena a kterak umru bolestí, neučiním-li toho, což mám? Než půjdu-li, vrátím se z vesela a budu opět zpívati jakož prvé vždycky.“

Ale však Nemluva nedal za odpověď jediného slova.

„Ha,“ pravila, „bojíš se medle o mne, když tolik dobrých rytířův, kteří jsou ho napadli, strašidelně porazil, ano i tebe, udatného bratra mého, jenžto máš do této chvíle jeho znamení? Vímt' dobře, že jest psáno na jeho štítě: 'Nikdo nemůž protiv mně.' Než čeho nemohli všickni, jedna bude moci. Jestit' živ v důvěře ve svou sílu, vyvejšenější a vypnutější nežli elifant a pyšnější nežli lev, mysle sobě, že jest nepřemohlý, ale však když má šelma takovou víru v sebe, tím snadnější lovcova práce. Bratře můj najmilejší, přivolíš-li mi jíti k Halewynovi?“

Při těchto posledních Majdalenčiných slovech spadl v nenadále se zdi, kdež byl pověšen, krásný meč, ostrý a broušený a široký. Rukojeť jeho byla čistě udělána z krásného dřeva cedrového libanského a ozdobena křížky od zlata. Na hradě byl tento meč jmín za zázračně svatý a dobrý, neb přivezl ho z křížové výpravy Roland de Heurne, zvaný *Lev*. A nikdo sobě netroufal užítí ho. Meč spadl a položil se Majdalence k nohám.

„Bratře můj najmilejší,“ pravila Majdalenka žehnajíc se znamením kříže, „dobrý meč Rolanda Lva padl k mým nohám. Bůh Všemohoucí v tom okazuje svou vůli: jest potřebí uposlechnouti jeho a nechati mě jíti k Halewynovi.“

A Nemluva pokřižovav se rovně jako Majdalenka odpověděl a řekl:

„Nedbám na to, kam jdeš, zachováš-li toliko svou čest a budeš-li ctně nositi svou panenskou korunu.“

„Bratře můj nejmilejší!“ zvolala. „Děkuju tobě!“

A ušlechtilá panna se zachvěla po všem těle velmi silně a Majdalenka, ač jedinou slzou nezaplakala, když poznala Aniččinu smrt a poškrvněnou čest bratra Antíka, plakala nejčco hojně slzy, kteréž odplavily její hořký hněv, a vzlykajíc radostí bez míry pravila ještě:

„Bratře! Bratře můj nejmilejší, přišlat' hodina boží! Jdu mstít!“

A vzala v ruku dobrý a věrný meč.

Nemluva, vida ji tak hrdinnou, napřimil se a vloživ ji ruku na rameno pravil:

„Jdiž!“

A Majdalenka odešla.

O tom, kterak se čistě přistrojila panna Majdalenka.

Když přišla do své ložničky, ruče se připravila v své najšperkavnější šaty.

Co oblekla krásná panna na své spanilé tělo?

Košilku lehčí nežli hedvábí.

A na košilku lehkou?

Sukni tykytovou, ježto na ní byly čistě udělány erby pánů z Heurnu a okraje kolem hrdelce a nohou lemovány zlatým kyprským přemováním.

Čím opásala krásná panna svůj ouzký pás?

Opaskem z kůže lví, krumplované zlatem.

A co dala krásná panna na svá slíčná ramena?

Svůj mantlík dlouhý, kterýž byl z šarlatu červeného, kyprským zlatem přemovaného, a kryl ji po všem těle, nebo to byl pláštík široký.

A co vložila krásná panna na svou líbeznou hlavu?

Stkvoucí korunku ze zlatých plátků a zpod ní padaly lilíky zlatých vlasů, dlouhé tolikéž co ona sama.

A co měla krásná panna v své drobné ruce?

Svatý a věrný meč z válek pod svatým křížem.

Takto jsouc připravena šla dolův do stáje a přistrojila Šimla, věrného kleprlíka, v sedlo nedělské, totižto mistrné sedlo pro paní, z kůže malované barvami všelikterakými a šperkované zlatem velmi čistě.

A odjeli jsou spolu sněhem, kterýž pršal velmi hustě.

Kterak sir Raul a paní Gonda tázali jsou se Nemluvy a co jest jim dal za odpověď.

Co tak Majdalenka jela k Halewynovi a byla již první hodina po tom, paní Gonda se tázala sira Raula:

„Pane můj milý, nevíš-li, kde je naše milá dci?“

Sir pravil, že neví. A tázaje se Antíka Nemluvy řekl jemu:

„Synu můj milý, nevíš-li, kde je tvá sestra?“

Nemluva odpověděl pošeptmo:

„Majdalenka je hodná panna; dobřet' spravuje Bůh ty, které spravuje.“

„Pane můj milý,“ pravila paní, „nevypťávej se ho dále, nebo mluvil již nad svůj obyčej více a mnoho.“

Než sir, řekl Nemluvovi:

„Synu můj milý, nevíš-li, kde jest naše dci?“

„Majdalenka,“ dal za odpověď, „jest krásná panna a ušlechtilé nosí svou korunku.“

„Ha!“ zvolala paní, „mám velkou ouzkost. Kde medle je?“

A paní Gonda šla a hledala v celém hradě.

Ale však navrátivši se řekla sirovi:

„Není jí v domě. Povrhla naší vůlí a rozkazem a šla k siru Halewynovi.“

„Ženo,“ pravil Raul, „to jest věc nemožná, nebo děti v této zemi vždyckny zachovávaly poslušenství svým rodičům.“

„Antíku,“ pravila paní, „kde jest Majdalenka? Antíku, víš-li to?“

Kterýžto odpověděl a řekl:

„Zlý se bojí krásné panny; dobřet' spravuje Bůh ty, které spravuje.“

„Raule,“ zvolala paní, „Nemluva ví, kde je naše Majdalenka!“

„Mluv, synu!“ pravil sir.

A Nemluva dal odpověď:

„Meč křížových výprav spadl se zdi k nohám panny. Všeckno se zdaří tomu, koho vede Bůh.“

„Antíku,“ vzkřikla paní, „kde jest Majdalenka?“

„Panna,“ pravil, „jede bez strachu a jde protiv muži vražednému: dobře spravuje Bůh ty, které spravuje.“

Paní oupěla a pravila:

„Ach ouve běda, naše Majdalenka zahyne! Nejčko jest juž chladná, Ježíši můj sladký! Meč křížových výprav nemůž protiv Siewertovi Halewynovi.“

A Nemluva odpověděl:

„Jesti živ v důvěře ve svou sílu, mysle sobě, že jest nepřemohlý, ale však když mná šelma takovou víru v sebe, tím snadnější lovcova práce.“

„Ty zlý,“ pravila paní plačíc, „dopustil jsi, aby ptáček šel k supu, panna k nepříteli panen!“

A Nemluva odpověděl:

„Ta, kteréž nečekal, přijde: dobrěť spravuje Bůh ty, které spravuje.“

„Pane můj milý,“ pravila paní sirovi, „slyšíš ho jasně: šla k Halewynovi a tento zlý jí v tom pustil vůli.“

Sir Raul přistoupiv k Antíkovi pravil:

„Synu můj milý, měli jsme tu v domě toliko jednu radost a byla to naše Majdalenka. Zle jsi užil své moci přivoliv jí, by šla k Halewynovi. Nevrátí-li se do tohoto večera, proklat budiž a vyvržen z mého domu. By mě pak Bůh vyslyšal a nedal na tomto světě chleba ani soli a na onom tvého dílu ráje nebeského!“

„Bůh,“ pravil Nemluva, „povede meč. Bodaj tomu, ktrerýž zlo činil, přijde trest a odplata!“

Když Gonda křičala, plakala a lamentací činila, Raul jí velel a kázal, by mlčala, a poslal drahně zbrojného lidu k zboží halewynovému.

Než vrátili se nespatrivše Majdalenky, nebo neodvážili jsou se jíti na statky halewynové pro strach z kouzlův.

Kterak jela panna Majdalenka.

Zpívajíc a troubíc v roh jede na svém oři ušlechtilá a ctná panna.

A jest krásná krásou nebeskou. A růžový a čerstvý jest obličej její.

A její ručka spanilá pevně drží pod mantlíkem věrný meč Rolanda Lva.

A do kořán otevřeny jsou její udatné oči hledající v lese sira Halewyna.

A pilně poslouchá, neuslyší-li dus jeho koně.

Než neslyší nic, leda v hustém tichu tichý šelest sněhových vloček, co by padalo peří.

A nevidí nic, leda povětří od sněhu úplně bílé a tolikéž bílou cestu velmi dlouhou a bílé též stromy bez listův.

Co tak hoří v jejích světle hnědých očích? Hoří v nich její krásná odvaha.

Proč nese tak ušlechtilé svou hlavu a svou korunku?

Pro velikou sílu svého srdce.

Co zdvihá tak její prsa? Pomyslení tvrdé na Aničku a na Nemluvu pokořeného a na veliké hříchy a nepravosti sira Halewyna.

A bez přetržení se dívá, neuvidí-li ho přicházeti a neuslyší-li dus jeho koně.

Než nevidí nic, leda povětří od sněhu úplně bílé a tolikéž bílou cestu velmi dlouhou a bílé též stromy bez listův.

A neslyší nic, leda v hustém tichu tichý šelest sněhových vloček, co by padalo peří.

A zpívá.

Napotom praví Šimlovi hřebečkovi:

Dva, věrný Šimle, jdeme na lva. Nevidíš-li jeho v doupěti, an čeká na jdoucí poutníky a dává nebohé panny?“

A Šiml slyše ji takto mluvíti radostně rzal.

„Šimle,“ pravila Majdalenka, „jsi, jak vidím, vesel, že jdeš mstít Aničky věrným mečem.“

A Šiml opěty zarzal vesele.

A Majdalenka hledala sira Halewyna v lesích. A poslouchala, neuslyší-li krokův jeho koně. A dívala se, neuvidí-li ho přicházeti.

Než neviděla nic, leda povětří úplně bílé od sněhu a cestu velmi dlouhou všecknu bílou a bílé též stromy bez listův.

A neslyšela nic, leda v hustém tichu sněhové vločky, co by padalo peří.

A zatroubila v roh.

O krkavci a vrabci, o psu, koni a sedmi ozvěnách.

Když byla v prostřed lesa, uviděla v hustém sněhovém povětří přicházeti protiv sobě sira Halewyna.

Zlý měl ten den krásnou šubu aksamitnou a na ní vyšit svůj potvorný erb. V pase nesl krásný opasek, všecken zlatem krumplovaný. A na opasku zlatý srp a na šubě pláštík šamlatový barvy obilí.

Sedě na ryšavém koni přicházel k Majdalence a viděla, že jeho obličej a křtalt je líbezný.

Před koněm běžal, štěkaje a čině veliký hluk a vyk, pes z ouplna podobný k vlku. Kterýž uhlídav Šimla skočil naň a kousl ho. Než Šiml ho nebojácí ranou, ježto ji jemu dal kopytem, naučil tančiti smutný tanec a truchlivou zpívati píseň nad zlomenou nohou.

„Ach,“ přemejšlela při sobě ctná panna, „kéž mi Bůh, věrný Šimle, přivolí učiniti pánovi víceji a lépeji, nežli ty jsi učinil jeho psovi.“

A Halewyn Zlý přišel k ní a pravil řka:

„Službám se zakazuju spanilé panně s očima světle hnědýma!“

„Vítaj,“ pravila, „Siewerte Halewyne Nepřemohlý.“

Než Zlý se tázal:

„Co tě přivádí na mé zboží?“

„Mé srdce mě táhlo k tobě,“ odpověděla Majdalenka. „Protož jsem tebe chtěla viděti a je mi potěšení, že tě mohu ohledovati vůči.“

„To činily,“ dal odpověď, „a činiti budou všeckny panny, též i najlíbeznější, jakož jsi ty.“

Co tak mluvily, raněný pes se přilísal ke koni a zavěsil se na mantlík Halewyna Zlého, by jeho chtěl s koně strhnouti.

Napotom šel a sedl na sníh při cestě a zdvíhaje hlavu skulil a vyl tuze žalostivě.

„Vidíš-li,“ pravil Zlý, „mého psa, kterak skulí na smrt? Nebojíš se jí, panno?“

„Jsemť,“ pravila, v ochraně Pána Boha žádoucího.“

Když jsou kousek jeli a rozmlouvali, uviděli v povětří, an se nad nimi houpá, krkavce velmi velikého a na jeho krku vrabce malého, kterak ho zuřivě zobákem fleká, trhá, peří jemu škubá a vztekle vykřikuje. Řečený krkavec, ukrvavený, zmučený, létaje sem i tam, v pravo, v levo, nahoru, dolův, vrážeje slepě do stromův a krákaje ouzkostí, naposled padl mrtev a s očima vyklivanýma na sedlo Halewyna Zlého. Sir Halewyn, ohledav ho, hodil ho na cestu.

Než vrabec usedl na strom, protřepal sobě peří a vesele křičal z plna hrdla na znamení svého vítězství.

„Ach,“ pravila Majdalenka a smála se na vrabce, „tyť jsi z rodu ušlechtilého, milý ptáčku. Pojdiž ke mně, dám tobě krásnou klécku a živiti tě budu nejlepší pšenicí, prosem a semencem.“

Ale však Halewyn se náramně rozlítil a vzkřikl:

„Nevolný ptáku pejchou vypnutý! Bych měl tebe v síti, nehvízd'al bys dloho své vítězství nad tím krkavcem ušlechtilým.“

Než vrabec zpíval vždy víceji, co by sobě z sira Halewyna činil smích. Kterýžto vece k Majdalence:

„Troufáš sobě chváliti tohoto potvorného vrabce, vědouc, že mám v erbu krkavce svého slavného předka Dirka udatného! Víš-li, že rovně jako on ani ty nebudeš juž hvízděti dlouho?“

„Budu,“ pravila, „hvízděti tak dlouho, dokudž se Pánu Bohu, jedinému pánu mému, líbiti bude.“

„Nemáš,“ vece on, „jiného pána nežli mne, nebo jsem tu jedinký.“

Ale však v tu hodinu ucítil velikou zimu, neb srdce Aničky panny, jakž koli dosad bilo, zchladlo na jeho prsou v led. A sir Halewyn Zlý se nadál, že to srdce juž brzce uschne, a pravil Majdalence:

„Přicházíš za času, krásná panno.“

„Přicházejít,“ pravila, „vždyckny v pravou chvíli ti, ježto je vede Bůh.“

„Než,“ tázal se, „kdo jsi ty, kteráž jedouc po mém zboží, zpívajíc a troubíc v roh, činiš tu bouření tak nestudaté?“

„Jsem,“ pravila, „panna Majdalenka, dci Raula Udatného, pána heurnského.“

„A není tobě zima, když tak jdeš velikým sněhem?“

„Nikdy nebylo,“ pravila, „zima žádnému z rodu Heurnů.“

„A nepřichází na tebe,“ ptal se, „strach, když tak jdeš při mně a na mém zboží, na kteréž se nikdo neodvází vkročit nohou?“

„Nikdy neměl,“ pravila, „strach nikdo z rodu Heurnů.“

„Jsi,“ vece sir Halewyn, „panna smělá.“

„Jsem,“ pravila, „dcera Raula Udatného, pána heurnského.“

Nedal odpověď jedinkým slovem a šli některaký čas mlče. V náhle, zdvíhaje pyšně hlavu, pravil:

„Nejsem-liž Nepřemohlý, Krásný, Silný? Nebudu-liž taký na každý čas? Budu, neb všecko jest nápomocno mému vítěznému štěstí. Za času minulého mi bylo potřebí v zimě, sněhu a větru mezi temností a nocí zpívati, bych přivolal panny, a nejčko se najspanilejší, najušlechtilější a najlíbeznější panna dala ke mně najíti za bíla dne a sama od sebe, nevolána mou písní: nemalé znamení, že moc má roste. Kdož je mi roven? Nikdo chyba Boha. Bůh má nebe, já zemi, a nade vším, což na zemi jest živo, mám sílu a vítězství. Nebojímt' se vojsk, bleskův, hromův a bouří. Kdo můž říci, že jest silnější nežli já?“

„Já!“ dalo na jeho nešlechtné rouhání odpověď sedmero hlasův jeden s druhým spolu. Kteréžto hlasy byla ozvěna *Sedmi obrův*, ježto sedmkrátě vracela každý zvuk s náramnou silou velikým hlasem.

Než Halewyn Zlý vece:

„Slyš paní Ozvěnu, kteráž troufá sobě činit sobě své klamy a kunšty z Nepřemohlého!“

A dal se v smích.

Ale však ozvěna rovně jako on dala se v smích dlouhý, silný a strašlivý.

A Halewyn zdál se míti radost z toho bouření a ryku a smál se vždy víceji a po něm sedm obražených hlasův.

A Majdalence bylo, jako by v lese bylo za jisto tisíc zaschovaných mužův.

A pes se bál a skulil tak truchle, že Majdalence bylo, jako by v lese bylo za jisto tisíc psův křičících na smrt.

Těž i kůň sira Halewyna Zlého zlekav se a maje strach z smíchu pána svého, z žalostivého blachnění psa a z svého vlastního rzaní, vzpínal se, kopyty vyhazoval, stavěl se co člověk zpřima, ostrachy položil uši a byl by za jisto Halewyna strčil s sedla, by ho nebyl bodl ostruhou a mocí hnal až za místo sedmi ozvěn.

Než Šiml strach neměl a byl to div veliký, nebo byl kůň mladý a snadno se lekal.

Když ozvěna ustala, šli na koních vždy dále před se a řekli sobě cestou ještě mnohá slova.

A přišli jsou spolu na šibeničné pole.

Kterak Majdalenka přišla na popravištné místo.

Tu uhlídala Majdalenka šestnácte zvěšených panen a mezi nimi Aničku; a všechny byly jsou zasuty sněhem.

Kůň Halewyna Zlého se opěty vzpínal, zadkem metal a uši položil na znamení velikého strachu. Ale však Šiml rzal a nohou hrabal sních nad míru ušlechtilé.

A Halewyn s posmíškem vece k Majdalence:

„Máš tu přítele věrného, kterýž rzá spokojeně v hodinu a chvíli, kdy musíš umřítí.“

Než Majdalenka nedala za odpověď slova, a dívajíc se neblahým pannám, prosila a žádala Pána Boha Silného, by jí spomohl v její odplatě.

Sir Halewyn Zlý ssedl v tu chvíli s koně a vzav zlatý srp šel k Majdalence.

„Jestíť,“ pravil, „tvá hodina smrti. Ssedni medle rovně jako já.“

A pro svou netrpělivost ji chtěl stáhnout s Šimla.

Než Majdalenka pravila a řekla:

„Nechaj mě, ssednu sama, a mám-li umřítí, stane se tak bez pláče.“

„Jsi panna smělého srdce,“ pravil.

A ona ssedši s koně pravila jemu:

„Pane můj, prvé nežli udeříš, sejmi sobě mantlík barvy obilí, nebo krev panen stříká silně a nechtěla bych, by má krev tebe pokálela.“

Leč prvé nežli mantlík byl sundán, jeho hlava ležela u jejích nohou.

A Majdalenka ohledujíc mrtvé tělo pravila:

„Bylť živ u víře ve svou sílu, mysle sobě, že jest nepřemohoucí, ale však když má šelma takou víru v sebe, tím snadnější lovcova práce.“

A učinila svaté znamení kříže.

O šestnácti nebožkách a knížeti kamenův.

V tom hlava promluvila řkouc:

„Jdiž, panno, na konec cesty a zatrub silně v můj roh, by tebe přátelé moji slyšali.“

Než Majdalenka pravila řkouc: „Na konec cesty nepůjdu. V tvůj roh troubiti nebudu. Rady morděřův neposlouchám.“

„Ha,“ pravila hlava, „nejsi-li panna bez lítosti a slitování, přilož mě k mému tělu a srdcem ,kterěz jest na mých prsou, natři mou červenou ránu.“

Než Majdalenka pravila řkouc: „Jsem panna bez lítosti a slitování. K tvému tělu tebe nepřiložím a srdcem, kteréž jest na tvých prsou, tvou červenou ránu natíratí nebudu.“

„Panno,“ pravila hlava s kvílením a s velikou ouzkostí, „učiň, panno, ruče, ruče učiň na mém těle znamení kříže a nes mě na můj hrad, nebo již brzy přijde.“

V tu chvíli, kdy hlava takto pravila, vyšel z lesa kníže kamenův a sedl sobě na tělo Halewyna Zlého a vzav v ruce hlavu jeho pravil:

„Zdař tobě čert, Škaredo! Není-liž tobě neničko nedobře? Kterak se máš, vítězný pane Nepřemohlý? Ta, kterouž jsi nevolal, dala se k tobě bez písne najíti: panna bez přístrachu, ježto má v ruce smrt. Ale však musíš opěty ještě jednokrát zpívati svou libou píseň, píseň, kteráž volá panny.“

„Ach ouve,“ pravila hlava, „nechtěj, bych zpíval, pane kníže kamenův, nebo vím, že na konci jest pro mne krutná muka.“

„Zpívaj,“ pravil kníže kamenův, „zpívaj, strachpytle, kterýž jsi neplakal, když jsi činil zlo, a nejčko lkáš a kvílíš vida trest. Zpívaj, Škaredo!“

„Ha, pane můj,“ pravila hlava, „mějte slitování.“

„Zpívaj,“ vece kníže kamenův, „zpívaj! Jestit' hodina a chvíle boží.“

„Pane kníže můj,“ pravila hlava, „nebuďte tak tvrdý k mému neštěstí.“

„Zpívaj, Škaredo,“ opravil kníže kamenův, „zpívaj! Jestit' hodina a chvíle odplaty.“

„Ach ouve,“ pravila hlava plačíc, „budu zpívati, neb jste můj pán.“

A hlava zpívala píseň kouzlednou.

A v tu chvíli a hodinu se v povětří rozlila vůně skořice, kadidla a majoránu.

A šestnáctero panen, slyšíc tu píseň, sstoupilo s šibenic a přišlo k tělu Halewyna Zlého.

A Majdalenka znamenajíc sebe znamením kříže hleděla, kterak jsou, než nikterak neměla strachu.

A první panna, dcera toho hubence zfantilého Claese, Práče psů, vzala zlatý srp, t'ala do prsou Halewyna Zlého pod levý prs, vytáhla z nich krásný rubín a v tu chvíli, kdy jej vložila na svou ránu, rubín se proměnil v krásnou červenou krev a vtekl do jejích nader.

A hlava křikla hlasem tuze žalostivým a truchlivým.

„Tak,“ pravil kníže kamenův, „křičaly jsou nebožičké panny, když jsi je nešlechetně z života vedl v smrt. Šestnáctkrát jsi učinil smrt, šestnáctkrát umřeš a umořen budeš po své smrti již vytrpěné. Tvůj křik jest bolest těla, kdy je duše opouští. Šestnáctkrát jsi učinil, že tak bylo křičáno, šestnáctkrát budeš tak křičeti ty sám. Zpívaj, Škaredo, by přišly panny a odplata.“

A hlava znovu zpívala píseň kouzelnou a první panna v ten čas pokojně šla k lesu co děvčička živá.

A druhá panna přistoupila k tělu Halewyna Zlého a učinila, což jest učinila první.

A hlava opět vzkřikla v ouzkosti smrti.

A též taky druhé panně se rubín proměnil v krásnou krev.

A odešla rovně tak k lesu, krácejíc co dívka živá.

A tolikéž učinilo všech šestnácte panen a všem byl rubín proměněn v krásnou krev.

A šestnáctekrát hlava zpívala píseň kouzelnou a šestnáctekrát křičala v ouzkosti smrti.

A řadem jedna vždy za druhou vcházely panny v hlubokost lesa.

A poslední, kterážto byla Anička, přišla k Majdalence a učinivši jí políbení na pravou ruku, ježto v ní držela meč, pravila a řekla:

„Požehnaná ty, kteráž jsi přišla beze strachu a vysvobodivši nás z kouzlův vedeš nás do ráje!“

„Ach,“ vece Majdalenka, „tak daleko-li musíš jíti, Aničko má nejmilejší?“

Než Anička neposlouchajíc ji vešla rovně jako i druhé panny do hlubokosti lesa a šla sněhem pokojně co děvčička živá.

Co hlava bez přetrží a jednostejně huhlala, oupěla a naříkala, vyšla z lesa panenka devíti let, kterouž jest první zabil Halewyn Zlý. Nesouc ještě svůj rubáš bílý, padla na kolena protiv třepaslíkovi, knížeti kamenův.

„Ach ouve běda,“ pravila líbajíc hlavu velmi něžně, hladíc ji a její slzy stírajíc, „nebohý Halewyne Zlý, chciť se za tebe modliti Bohu Najdobrotivějšímu, kterýž rád vyslechne poctivé děti.“

A děvčátko se modlilo řkouc:

„Pane Bože, pohleď, kterak jest krutě umořen! Nestačí-li tvé odplatě, že umřel šestnáctekrát? Ach ouve, Pane Bože, sladký Spasiteli náš, a ty, paní, svatá Panno, kteráž jsi všeckna milost a láska, račtež mě slyšeti a dáti jemu odpuštění hříchův jeho.“

Ale však třepaslík, povstav vzhůru, odstrčil mladičku a pravil jí hlasem zlým:

„Mát' jest ta hlava a netřeba jí tvých modliteb. Sebeř se medle, šeradná dívko, a táhni přeč, odkudž jsi přišla.“

A děvčička šla rovně jako také druhé panny k hlubokému lesu.

A třepaslk kníže kamenův vložil ruku v prsa Halewyna Zlého a vytrhl z nich srdce kamenné. Napotom hlasem svým chřeplavým, kterýž hvížd'al co by zmije a chramostil rovně jako kameny bez počtu pod kovanou škorní soldátův, pravil a řekl:

„Srdce člověka, kterýž se chtěl vyvejšiti pejchou a vysokomyslností, srdce od kamene, bylo jsi za živnosti své strachpytel, a protož ukrutné. Nemohlo jsi se spokojiti s dostatečnými dobry, kteráž Bůh v své božské lásce dávatí ráčil, a nikdy jsi netoužilo po dobrotě, odvaze ni spravedlnosti, nébrž toliko po zlatě, moci a bláznových počtách. Nemilovalo jsi ničeho, ni otce, ni matky, aniž bratra a sestry, a z té příčiny, bys došlo větší síly a vyšší moci, nestudatě jsi mordovalo všeckny v flandrské zemi. Tehdy jsi mořilo slabé a ssálo jsi svůj život z jejich života a svou krev z jejich krve. Tak činí a činiti bude po všecken čas a vždycky potvorné plémě šeradných lidí, vypnutých nadutou pejchou. Požehnán budiž Bůh, kterýž skrze ruce této panny slabé a spanilé zkrátil tobě tělo o hlavu a zbavil tebe tento svět.

A co tak mluvil, hodil srdce do sněhu a tlapaje po něm s velikou pohrdavostí, kopaje do něho jako do věci bez ceny a krutně se chechtaje, pravil chřeplavým hlasem dále:

„Kámen jsi a kámen budeš tisíc let, ale však kámen živý, kámen, kterýž trpí a čije bolest. A až tebe lidé přijdou řezati, štípati, na prach tlouci, budeš to všeckno rád i nerad trpěti nemoha sobě naříkati. Srdce pejhou vypnuté, srdce kamenové, trpiž, bratránku můj milý!“

„Rozsival jsi hlad mezi obecným lidem, budeš tedy míti hlad tisíc let. Rozséval jsi chlad a zimu mezi sprostným lidem, budeš tedy míti chlad a zimu tolikéž. Srdce pejchou vypnuté, srdce kamenové, trpiž, bratránku můj milý!“

„Budeš kámen v krbu a budeš hořeti. Kámen na cestě a lidé budou po tobě šlapati. Kámen kostelní a poneseš všecknu tíhu stavby. A trpěti budeš všeckno zlo, bolest a ouzkost. Srdce pejchou vypnuté, srdce kamenové, trpiž, bratránku můj milý.“

S těmito slovy kníže kamenův, kopaje před sebou srdce Halewyna Zlého, zmizel v lese.

Tehdyť Majdalenka pohleděla na hlavu a viděla, že má oči do kořán otevřeny. Vzavši hlavu obmyla ji sněhem a odjela s ní na Šimlovi, nechavši při těle koně a psa Halewyna Zlého, a pes tiše vyl a kůň se jemu díval s bolestnou užaslostí.

Když jest vzala hlavu, pes vrčal, než kousnouti sobě netroufal.

A co odjížděla, pes a kůň zůstali při těle, velmi smutni a truchliví a zasuti sněhem, kterýž pršal bez přetrží.

A bylo, jako by hlídali svého pána.

Kterak otec, matka a bratr Halewynův hledající svého syna a bratra nenalezli jeho.

Zpívajíc a troubíc v roh jede na svém oři šlechtná panna.

A její srdce jest veselo, nebo myslí na Aničku, na patnácte panen a na Nemluvu, že jsou pomstěni.

A její ruka pevně drží pod pláštíkem věrný meč a hlavu Halewyna Zlého.

A Šiml běžel dobrým krokem, by se brzce dostal do stáje.

Když byla v polou cesty, Majdalena uviděla v hustém sněhu, kterýž přšal jednostejně a bez přetrží, přicházeti starého člověka na černém koni.

Kterýžto letitý člověk jí pravil:

„Krásná panno, ježto cváláš na ručím koni, neviděla-li jsi syna mého Halewyna?“

Než Majdalena dala odpověď:

„Ponechala jsem syna tvého Halewyna u velmi dobré míře užívati na sněhu rekreací v tovaříšstvu šestnácti panen.“

A stařec odjel.

Když tak jela vždy dáleji, uviděla v hustém sněhu, kterýž přšal jednostejně a bez přetrží, přicházeti na bílém kleprlíku dívku mladou a čerstvou.

A dívka pravila:

„Krásná panno, ježto cváláš na ručím koni, neviděla-li jsi bratra mého Halewyna?“

Než Majdalena dala odpověď:

„Jdiž dále. Na šibeničném place uhlídáš bratra svého přstrojeného rovně jako šestnácte panen.“

A dívka odjela.

Kus dále na cestě Majdalena uviděla v hustém sněhu, kterýž přšal jednostejně a bez přetrží, přicházeti na ryšlavém oři mládence tváře hrdé a kruté.

A mládenec pravil:

„Krásná panno, ježto cváláš na ručím koni, neviděla-li jsi bratra mého Halewyna?“

Než Majdalena dala odpověď:

„Bratr tvůj je líbezný pán krásy tak znamenité, že šestnácte panen okolo něho drží stráž a nechtějí jeho pustiti.“

A mládenec odjel.

Když tak byla vždy dále na cestě, Majdalena uviděla v hustém sněhu, kterýž přšal jednostejně a bez přetrží, přicházeti starou paní rumné tváře a podoby statné, ač vetchého věku.

A stará paní pravila:

„Krásná panno, ježto cváláš na ručím koni, neviděla-li jsi syna mého Halewyna?“

Než Majdalenka dala odpověď:

„Syn tvůj Siewert Halewyn jest mrtev. Viz jeho hlavu pod mým pláštíkem a jeho krev, kterak teče kalná po mé sukni.“

A stará paní vzkřikla hlasem:

„Nebyla bys přišla na svém koni tak daleko, bys byla tato slova řekla dříve!“

Než Majdalenka odpověděla řkouc:

„Máš štěstí, ženo šeradná, že ráčím ponechati tobě tvé tělo a neodním tobě život, jakož jsem učinila synu tvému.“

A na starou paní padl strach a s prchem utekla.

A přišel večer.

O kvase na hradě pánů de Heurne a o hlavě na stole.

Šiml klusal chutě vždy dále až Majdalenka přišla k bráně hradu svého otce a zatroubila tu v roh.

Jošt van Ryhove, kterýž ten večer byl branný, zaradoval se vida ji a vzkřikl na tu chvíli:

„Z daru Pána Boha jest se panna Majdalenka navrátila domův!“

A všeckna čeled' přichvátala a volala tolikéž, s velikým bouřením a velikým hlasem:

„Naše panna Majdalenka jest se navrátila domův.“

Majdalenka všedši v síň šla k siru Raulovi a padši na kolence pravila jemu:

„Pane otče můj najmilejší, viz hle hlavu Siewerta Halewyna.“

Sir, vzav hlavu v ruce a ohleduji, měl radost tak velikou, že plakal po prvé za ten čas, co mu dány oči.

A Nemluva vstav se stolice šel k Majdalence a dal jí políbení na pravou ruku, ježto v ní nesla meč, a tolikéž plakal řka:

„Děkuju tobě, kteráž mi přinášíš pomstu.“

Paní Gonda byla jakožto žena zbavená smyslův a nemohla vzpamatovati sebe z veliké radosti. Na konec, v slzách a v pláči, objímajíc tuze Majdalenku, zvolala:

„Ach, ach, líbaj mě, milítká, líbaj! Zabila Halewyna Zlého, má přemilá dcerka, a slavík vzal slavné vítězství nad rarochem! Má dci se navrátila domův, doma jest má dci

milovaná! Hosana! Požehnán budiž Bůh Hospodin Věčný, kterýž miluje staré matky a nechce, by byly prázdný svých dětí. Hosana! Viztež Majdalenku spanilou, Majdalenku zpěváčka, Majdalenku veselou, Majdalenku hovorku, Majdalenku slavnou, Majdalenku vítěznou, Majdalenku dci mou, dítě mé, mé všeckno! Hosana!“

A Majdalenka se na ni usmívala a hladila ji rukama velmi mile.

A paní Gonda plačíc radostí ji nechala činiti to a nepravila již jediného slova.

„Ej,“ pravil sir Raul, „co živ neviděl jsem ženu svou tak veselou!“

Napotom zvolal hlasem:

„Hodokvas! Musí býti dnes hodokvašení, veliký kvas rodu de Heurne!“

A otevřel dveře, by svolal své slouhy, podkoní, zbrojný lid a všecknu čeled’.

Než oni stáli již všickni u dveří netroufající sobě vjíti.

„Aj,“ vzkřikl sir hlasem svým najsilnějším, ale však veselým, „kdeže jsou kuchaři a kuchařky? Kde kotlíky, pánvice a hrnce? Kdež bečky, sudy a flaše, pinty, korbelíky a číšky? Kde pivo řídké a husté, kde víno mladé a malvazí, kdeže jsou klovásky, šunky, jazyky z velerybu a hovědí kýty, maso z povětrí, maso z vody i maso z luk? Chciť, by dnes všeckno přišlo na stůl, nebo musí tu býti svátek, svátek, jaký nikdež nespatriím, kvas císařský, královský a knížetský.“

A s těmi slovy vzal za vlasy hlavu sira Zlého řka:

„Dci naše milovaná s’ala svou rukou spanilou sira Siewerta Halewyna.“

Což slyšíce, všickni vzkřikli co hrom:

„Pochválen budiž Pán Bůh! Hosana panně Majdalence!“

„Herež,“ pravil sir, „nejčko jděte a učiňte, což jsem kázal.“

Když byly dobré krmě přineseny, hlava vstavena v prostřed stolu.

Z jitra pak bylo na zboží pánů z Heurnu troubeno lermo. A sir Raul táhl s mnohým lidem udeřiti k šturmu na hrad Halewyna Zlého a všickni příbuzní jeho, přátelé, kumpánci a tovařiši byli zvěšeni aneb s’ati.

A Jeho Milost pan hrabě flandráský dal rodu de Heurne zboží a tituly pánů Halewynů chyba toho potvorného erbu. A mají je až i po dnešní časy.